

Valsts augu
aizsardzības dienests

GADA PĀRSKATS **2025**

SATURS

Par mums

- Informācija par VAAD
- Personāls
- Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums

Stratēģija, institucionālās prioritātes

- Vadības un darbības uzlabošanas sistēmas
- Digitālo risinājumu ieviešana
- Komunikācija
- Starptautiskā novērtējuma veicināšana

Darbības rezultāti

- Fitosanitārā drošība
- Augu aizsardzība
- Mēslošanas līdzekļi un augsnes auglības veicināšana
- Sēklu un šķirņu aprīte

2026. gada galvenie uzdevumi

Pārskatā izmantotie saīsinājumi

AAL – augu aizsardzības līdzeklis

BIOR – Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts "BIOR"

EEZ – Eiropas Ekonomiskā zona

EFSA – Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestāde

EK – Eiropas Komisija

ES – Eiropas Savienība

ĢMO – ģenētiski modificēti organismi

ISTA – Starptautiskā sēklu kontroles asociācija

ĪJT – īpaši jutīgās teritorijas

KUVIS – Kultūraugu uzraudzības valsts informācijas sistēma

LAD – Lauku atbalsta dienests

LAD EPS – Lauku atbalsta dienesta Elektroniskās pieteikšanās sistēma

LIZ – Lauksaimniecībā izmantojamās zemes

LIZ pārvaldības sistēma – Lauksaimniecībā izmantojamās zemes pārvaldības sistēma

ML – mēslošanas līdzeklis

NA – normatīvais akts

NEVIS – Novērtēšanas elektroniskās veidlapas informācijas sistēma

NFL – Valsts augu aizsardzības dienesta Nacionālā fitosanitārā laboratorija

NSKL – Valsts augu aizsardzības dienesta Nacionālā sēklu kontroles laboratorija

PVD – Pārtikas un veterinārais dienests

SB – substrāts

VAAD – Valsts augu aizsardzības dienests

ZM – Zemkopības ministrija

PAR MUMS

Informācija par VAAD

Vērtības

VAAD galvenā vērtība ir cilvēks – godprātīgs, profesionāls un uz rezultātu vērsts.

Misija

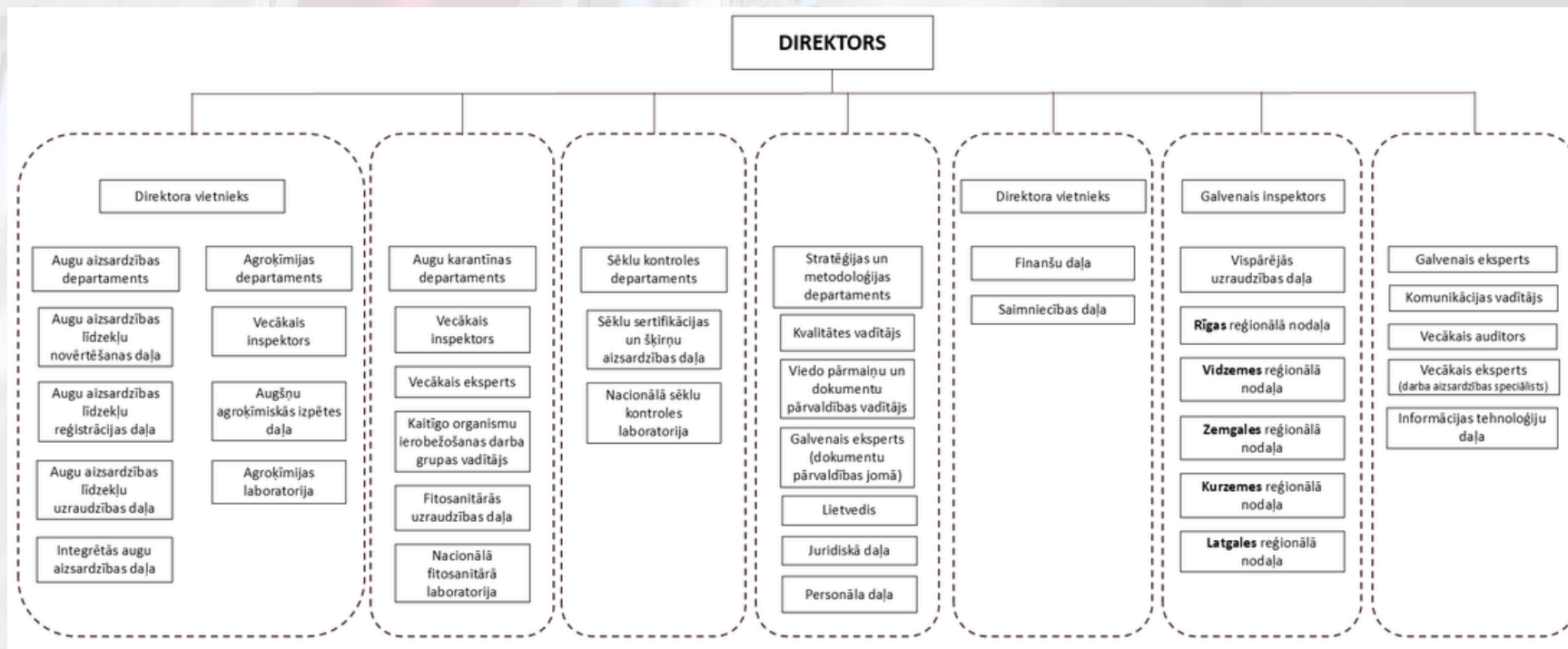
VAAD misija ir nodrošināt kultūraugu un mežu resursu ilgtspējīgu izmantošanu, aizsardzību un aprites uzraudzību, lai saglabātu to bioloģisko daudzveidību, uzlabotu lauksaimniecības produktu kvalitāti, veicinātu sabiedrības drošību un pasargātu apkārtējo vidi no iespējamā augu aizsardzības un mēslošanas līdzekļu radītā piesārņojuma.

Moto

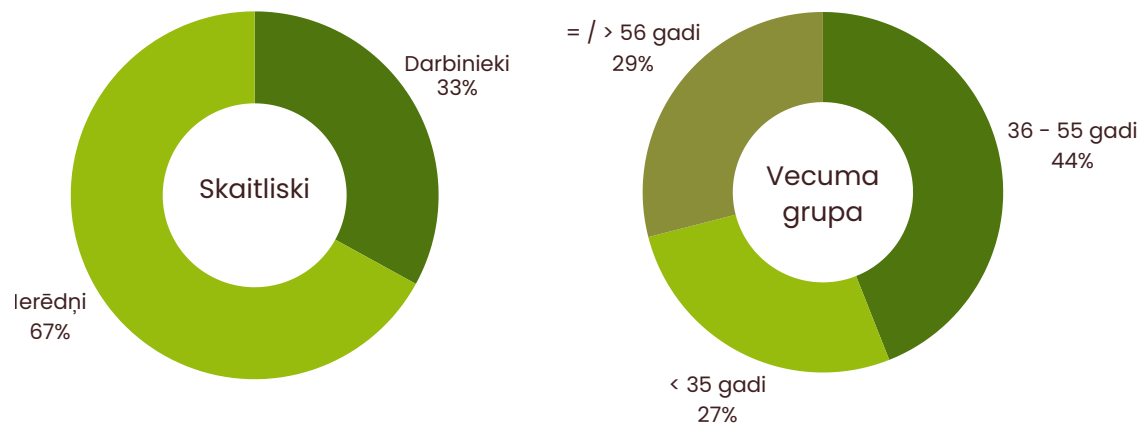
Sargājot augus, sargājam Latviju!

Struktūra

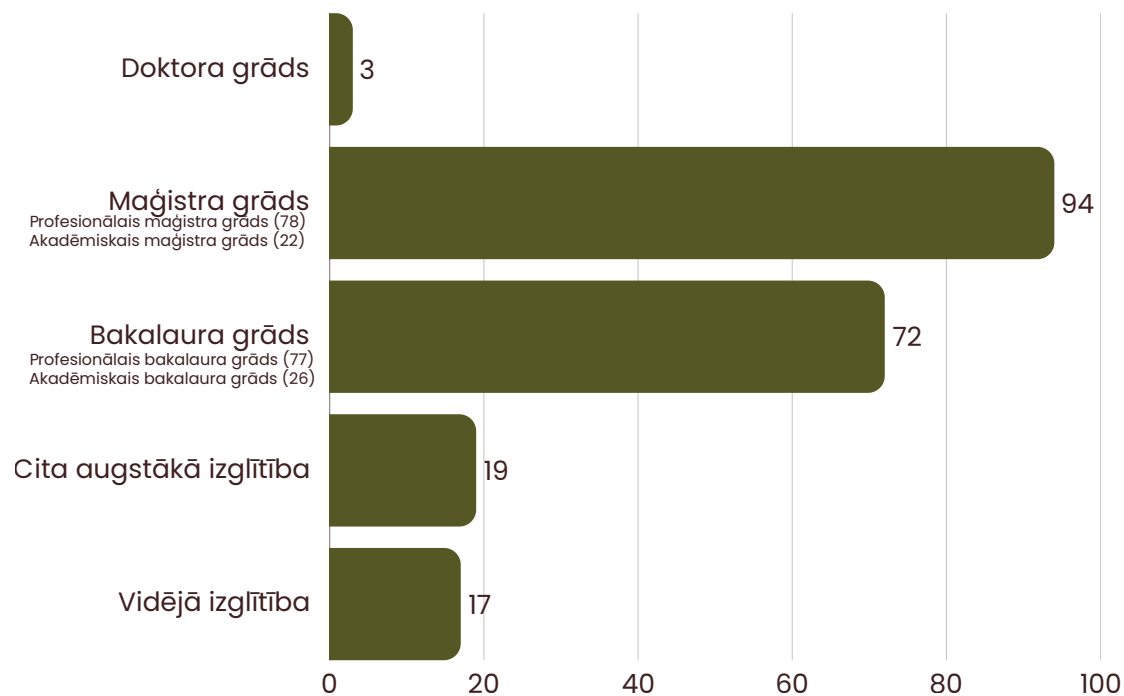
Personāls

DZIMUMU GRUPAS: **200** (83.6%) SIEVIETES, **39** (16.4%) VĪRIEŠI

2025. gadā
Darbu pārtrauca: 27 darbinieki/ierēdņi
Darbu uzsāka: 23 darbinieki/ierēdņi

2025. gadā īstenotas 30 iekšējās mācības.

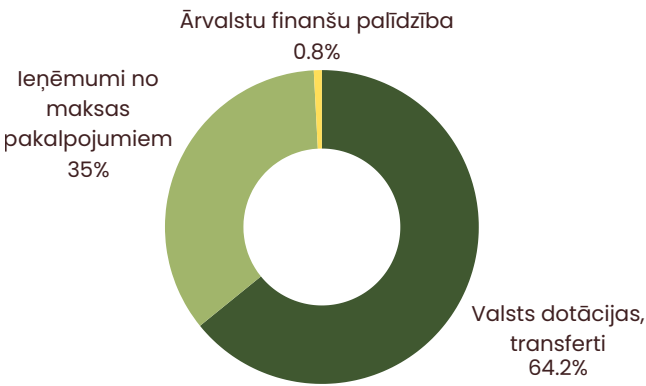
Dažās no tām kvalifikāciju ieguva:

- Augu karantīnas jomā – 10 darbinieki
- Augu aizsardzības līdzekļu uzraudzības jomā – 18 darbinieki
- Mēslošanas līdzekļu uzraudzības jomā – 5 darbinieki
- Lauku apskates jomā – 7 darbinieki
- Paraugu ņēmēju kvalifikācija sēklu jomā ieguva – 4 darbinieki
- Laboratorijas eksperta kvalifikāciju ieguva – 1 darbinieks

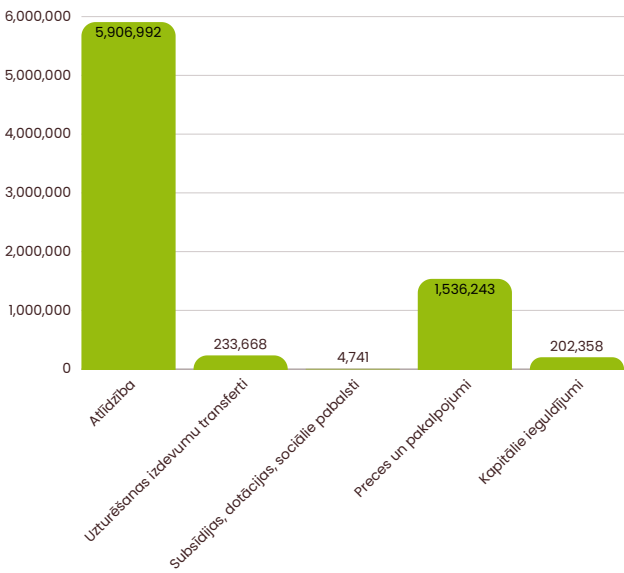
Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums

Nr. p. k.	Finansiālie rādītāji	2024. gadā faktiskā izpilde	2025.gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	8 354 518	8 011 149	7 955 402
1.1.	dotācijas	4 878 998	5 115 337	5 103 966
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	3 095 810	2 827 993	2 785 696
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	379 710	67 819	65 740
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	0	0	0
2.	Izdevumi (kopā)	8 110 859	8 672 328	7 884 002
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	7 988 958	8 344 354	7 681 644
2.1.1.	kārtējie izdevumi	7 668 915	8 265 520	7 443 235
2.1.2.	procentu izdevumi	0	0	0
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	0	4741	4741
2.1.4.	kārtējie maksājumi ES budžetā un starptautiskā sadarbība	288 234	0	0
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti izdevumi	31 809	74 093	233 668
2.2.	kapitālieguldījumiem	121 901	327 974	202 358

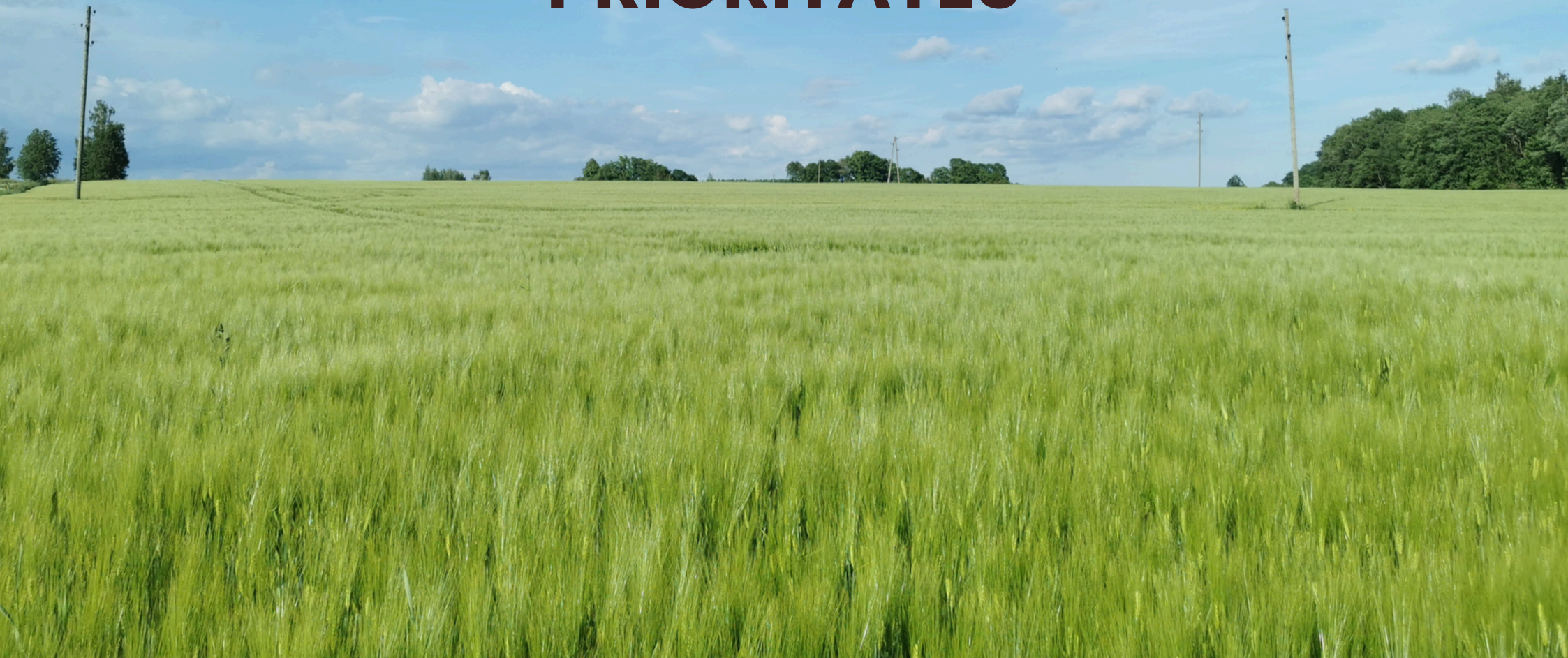
Finanšu resursi 2025. gadā:

Izdevumi 2025. gadā:

STRATĒGIJA, INSTITUCIONĀLĀS PRIORITĀTES

Vadības un darbības uzlabošanas sistēmas

Dienests nodrošina efektīvu pārvaldību, izmantojot kvalitātes vadības, risku vadības un iekšējās kontroles sistēmu, kas palīdz sasniegt stratēģiskos mērķus, nodrošināt normatīvo aktu ievērošanu un sniegt kvalitatīvus pakalpojumus.

Balstoties uz Zemkopības ministrijas (ZM) kvalitātes politiku un ZM resora vadības procesiem, pārskata gadā dienests ir izveidojis **Integrētās kvalitātes un informācijas drošības vadības sistēmu (IVS)**. Dienesta IVS mērķis ir sniegt augstas kvalitātes pakalpojumus, kas atbilst klientu un partneru vajadzībām.

2025. gadā dienests veiksmīgi izgājis sertifikācijas auditus un saņēmis ISO sertifikātus divās būtiskās jomās:

ISO 9001:2015
kvalitātes vadībā

ISO/IEC 27001:2022
informācijas drošības vadībā

**Šie sertifikāti ir
mūsu komandas
darba un
profesionalitātes
apliecinājums.**

Sertificētā darbības sfēra: **Valsts augu aizsardzības dienesta procesu pārvaldība Eiropas Savienības fondu un valsts atbalsta administrēšanai**

Nepārtraukti tiek uzraudzīta un pilnveidota dienesta iekšējās kontroles sistēmas darbība, nodrošinot risku pārvaldības sistēmas darbību, **ieviešot jaunus iekšējos kontroles pasākumus un aktualizējot iekšējos noteikumus.**

Pārskata periodā dienestā tika ieviesta procesu pieeja, **uzsākot sistemātisku iekšējo procesu pārskatīšanu un pilnveidi.** Procesu vadības principi tiek integrēti darbībā, nodrošinot skaidrāku procesu norisi, atbildību sadalījumu un iespējas nepārtrauktai darbības uzlabošanai.

Dienestā ir ieviesta strukturēta mērķu pārvaldības sistēma, kas **nodrošina skaidru sasaisti starp dienesta stratēģiskajām prioritātēm un operacionālajiem mērķiem.** Katram mērķim ir definēti konkrēti atbildīgie – gan stratēģiskie virzītāji vadības līmenī, gan operacionālie izpildītāji.

Digitālo risinājumu ieviešana informācijas apmaiņai starp lauksaimniekiem un citiem iestādes klientiem, valsts un pašvaldību iestādēm 2025. gadā

Vairāk kā
11 000
klientu izmantoja VAAD
informācijas sistēmas

Aktīvo lauksaimniecību
skaits LIZ pārvaldības
sistēmā pārsniedza
4 000

Lai nodrošinātu operatīvāku datu apmaiņu ar
lielākajām privātajām lauksaimnieku informācijas
sistēmām

"GeoFace"
"MansLauks"
"eAgronom"

DESMITKĀRT

tika uzlabots datu apmaiņas ātrums
datu nosūtīšanā un saņemšanā.

Tāpat notikusi sadarbība ar
Latraps, AREI, CSP, LBTU
par automatizētu datu apmaiņu.

Datu drošība – prioritāte

- Datu drošība ir viena no Valsts augu aizsardzības dienesta prioritātēm, tāpēc 2025. gadā sekmīgi pabeigta informācijas sistēmu **migrācija uz LAD datu centru**.

- 2025. gada augustā **VAAD saņēma ISO 9001:2015 un ISO 27001:2022 sertifikātus**. ISO 27001 apliecina sistemātisku klientu un sadarbības partneru datu aizsardzību, kas ir būtisks priekšnosacījums drošai starpiestāžu datu apmaiņai un e-pakalpojumiem.

- Uzsāktas izstrādes vairāku sistēmu pilnveidošanai un modernizācijai, kā arī kiberdrošības stiprināšanai.

Mērķtiecīga komunikācija sabiedrības izpratnes veicināšanai par valsts fitosanitāro drošību, ilgtspējīgu augu aizsardzību un lauksaimniecībā izmantojamo zemju auglību

2025. gadā VAAD turpināja piedalīties EFSA informatīvajā kampaņā **"Augu veselība – dzīvībai"** jeb **#PlantHealth4Life**:

- sadarbībā ar **ReTV** tika **sagatavots sižets** par bīstamo karantīnas organismu ošu smaragdzaļo krāšņvaboli;
- sadarbībā ar Latvijā atpazīstamiem viedokļu līderiem augu un dārza veselības jomā – Kristīni Garklāvu, Maiju Gūti, Zani Strēli – tika sagatvoti vairāki **īsformas video** par veselīgu un drošu augu uzturēšanu dārzā, bakteriālā lapu apdeguma (*Xylella fastidiosa*) izplatību Eiropā, kā arī atbildīgu ceļošanu, lai saglabātu dabas līdzsvaru un daudzveidību;
- popularizējot kampaņas vēstījumu, VAAD eksperti piedalījās Latvijas Skolu jaunatnes dziesmu un deju svētku **Vides izglītības projektā "MANI ZAĻIE SVĒTKI"** Vērmanes dārzā, kā arī viesojās **"Resiliences centrā"**, iepazīstinot bērnus un jauniešus ar kampaņas simbolu Pestiju un iesaistot dažādās augu veselības aktivitātēs.

Sabiedrības izglītošana un informēšana par VAAD kompetences jautājumiem notika vairākos lauksaimniecības, mežsaimniecības, dārzniecības, augu veselības un dabas aizsardzības jomas pasākumos, tostarp:

- "Linās Agro" rīkotajos **lauksaimniecības jomas aktualitāšu semināros**,
- lauksaimniecības forumā un **izstādē "Pavasaris"** biznesa centrā "Rāmava",
- AS "Latvijas valsts meži" rīkotajā meža izziņas festivālā **"Latvijas Meža dienas"**,
- AS „Agrofirma Tērvete” rīkotajā pasākumā **"Traktordiena"**,
- Rēzeknes novada pasākumā **"Lauku diena"** Viļānos u.c.

Kopā ar Latvijas Universitātes Botānisko dārzu tika organizēts izglītojošs pasākums bērniem **12. maijā – Starptautiskajā augu veselības dienā.**

Efektīva resursu izmantošana un starptautiskā novērtējuma veicināšana

AUGU VESELĪBA / FITOSANITĀRĀ DROŠĪBA

Nacionālajai fitosanitārajai laboratorijai piešķirta akreditācija atbilstībai LVS EN ISO/IEC 17025:2017 standarta prasībām sekojošā sfērā:
augu kaitīgo organismu
morfoloģiskā, seroloģiskā, bioloģiskā, molekulāri bioloģiskā, bakterioloģiskā, mikoloģiskā, virusoloģiskā, entomoloģiskā, helmintoloģiskā testēšana līdz 2029. gada 9. maijam.

Nodrošināta Nacionālās fitosanitārās laboratorijas starptautiskā atpazīstamība:

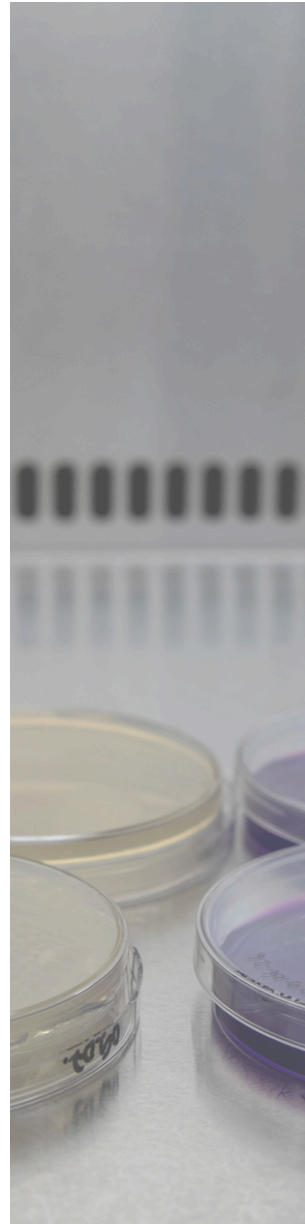
1. dalība starptautiskā zinātniskā pētījuma projektā **“EABRACE**: Ošu smaragdzaļās krāšņvaboles invāzija – izplatības modeļu un vaboļu bioloģiskās daudzveidības dinamikas izpēte dabas aizsardzības pasākumiem”;
2. sadarbība ar starptautiskiem partneriem COST Action zinātniskajā projektā **“OAK-HOPE”**, sniedzot ieguldījumu pētījumos un inovāciju attīstībā;
3. dalība 5 Eiropas un Vidusjūras augu aizsardzības organizācijas (**EPPO**) darba grupās;
4. dalība 7 **Eiropas references laboratoriju** organizētajās mācībās visās jomās.

Laboratorija pierādījusi savu kompetenci piedaloties kopumā 21 Starplaboratoriju salīdzinošajā testēšanā.

AUGU AIZSARDZĪBA

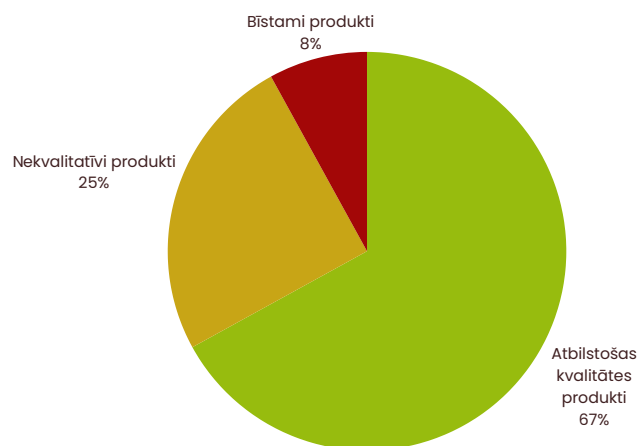
- Eksperti piedalījās Eiropas Komisijas (EK) mācību programmā **“Better Training for Safer Food”** par riska novērtēšanu kaptānu saturošiem AAL.
- Notika dalība **EK un dalībvalstu** organizētajās **darba grupās** un **semināros**, tostarp darba grupā par mērķim piemērotu pieeju riska novērtējumam zema riska vielām, seminārā par darbīgo vielu novērtējuma formāta izmaiņām, kā arī tādās regulārajās darba grupās kā starpzonālā vadības grupa un pastāvīgā augu, dzīvnieku, pārtikas un barības komiteja.
- Eksperti piedalījās arī vairākās **OECD** un **EPPO darba grupās** augu aizsardzības jautājumos.
- Turpinājās aktīvs darbs Ziemeļu zonas un ES līmeņa sadarbības aktivitātēs AAL novērtēšanā. Pārskata gadā **Latvija piedalījās teju 30 Ziemeļu zonas vadības grupas un ekspertu grupu sanāksmēs.**

Sākusies arī **pastiprināta sadarbība Baltijas valstu līmenī**. Novembrī Rīgā uzņēmām Baltijas valstu kompetento iestāžu AAL novērtēšanas un reģistrācijas vadītājus.

AUGSNE, MĒSLOŠANA

Veicot **mēslošanas līdzekļu un substrātu tirgus uzraudzību** aizvien biežāk tiek konstatēti neatbilstošas kvalitātes un pat bīstami produkti. 25 % no visiem ņemtajiem un testētajiem produktiem bija nekvalitatīvi, bet 8 % bīstami un saturēja smagos metālus vai slimību izraisošas baktērijas.

2025. gadā kopā ar Zemkopības ministriju notika **darbs pie mēslošanas līdzekļu aprites prasību vienkāršošanas un administratīvā sloga mazināšanas**. Tika pieņemti grozījumi Ministru kabineta 2015. gada 1. septembra noteikumiem Nr. 506 "Mēslošanas līdzekļu un substrātu identifikācijas, kvalitātes atbilstības novērtēšanas un tirdzniecības noteikumi". Tika uzsākts darbs pie nākošajiem šo noteikumu grozījumu kā arī pie Mēslošanas līdzekļu aprites likuma grozījumiem.

2025. gada 12. novembrī tika **pieņemta Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2025/2360 par augsnes monitoringu un noturību (Augsnes monitoringa akts)**, kuras izstrādes gaitā arī VAAD pārstāvēja Latvijas intereses piedaloties kā eksperti Eiropas Padomes darba grupās. Direktīvas mērķis ir uzlabot datus par augsni, neapgrūtinot lauksaimniekus un zemes īpašniekus, jo Eiropas savienībā 62 % no visām augsnēm ir degradētas un katru gadu rada 24,4 miljardus EUR zaudējumus.

SĒKLU KONTROLE

PT cikls	Sugas nosaukums	Analīžu veids	ISTA rezultāts
PT 24-3	<i>Lactuca sativa</i> (dārza salāti)	- analītiskās tīrības analīze; - citu augu sugu sēklu noteikšana; - dīgļspējas noteikšana	A A A
PT 24-3	<i>Coriandrum sativum</i> (koriandrs)	- dīgļspējas noteikšana	A
PT 25-1	<i>Festuca rubra</i> (sarkanā auzene)	- analītiskās tīrības analīze; - citu augu sugu sēklu noteikšana; - dīgļspējas noteikšana	A A A
PT 25-1	<i>Beta vulgaris</i> (bietes)	- dīgļspējas noteikšana	A

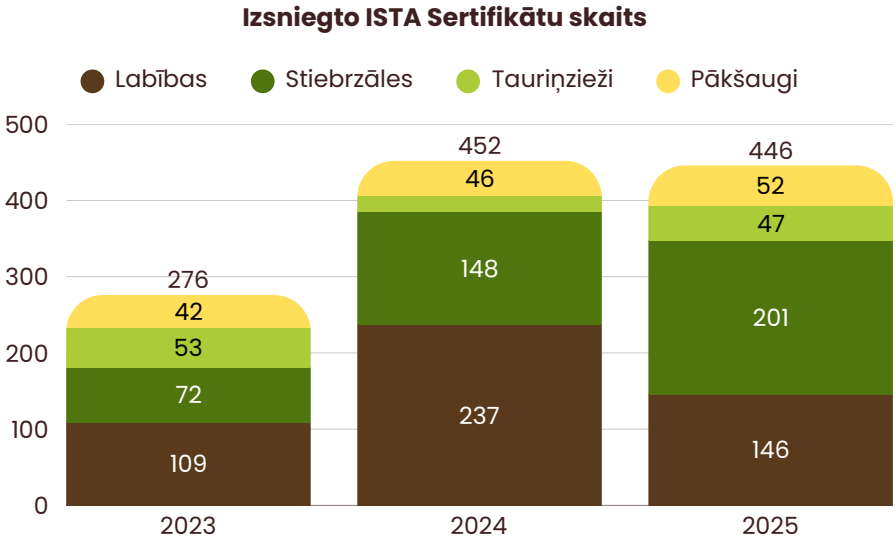
Nacionālā sēklu kontroles laboratorija (NSKL) jau 26 gadus uztur Starptautiskās sēklu kontroles asociācijas (ISTA) akreditāciju, kas apliecina laboratorijas atbilstību starptautiski atzītiem sēklu testēšanas kvalitātes standartiem. Akreditācijas ietvaros NSKL regulāri piedalās ISTA profesionalitātes pārbaudes (*Proficiency Test – PT*) programmā, kuras mērķis ir novērtēt laboratoriju veikto sēklu analīžu precizitāti un rezultātu ticamību.

Programmas dalībniekiem paraugi tiek nosūtīti trīs reizes gadā. Katrā pārbaudes ciklā laboratorijas veic dažādas sēklu kvalitātes analīzes, tostarp analītiskās tīrības, citu augu sugu sēklu noteikšanas, dīgļspējas, mitruma un dzīvotspējas noteikšanas analīzes. **Pārbaudes rezultāti tiek vērtēti pēc ISTA noteiktās A, B un C novērtējuma sistēmas, kur A vērtējums apliecina izcilu laboratorijas sniegumu.**

2025. gadā NSKL saņēma galīgos ISTA novērtējumus par 2024. gada trešo un 2025. gada pirmo profesionalitātes pārbaudes ciklu rezultātiem.

Visās vērtētajās analīzēs NSKL saņēma augstāko iespējamo novērtējumu – A. Sasniegtie rezultāti apliecina laboratorijas ekspertu augsto profesionālo kompetenci, veikto analīžu precizitāti un uzticamību, kā arī spēju nodrošināt sēklu kvalitātes novērtēšanu atbilstoši starptautiskajām prasībām.

- **2025.gadā izsniegti 446 ISTA Oranžie sertifikāti.**
- Pārskata gadā pieaudzis pieprasījums pēc ISTA sertifikātiem stiebrzāļu un tauriņziežu sugām.
- Pārskata gadā samazinājies pieprasījums pēc ISTA sertifikātiem labībām.

DARBĪBAS REZULTĀTI

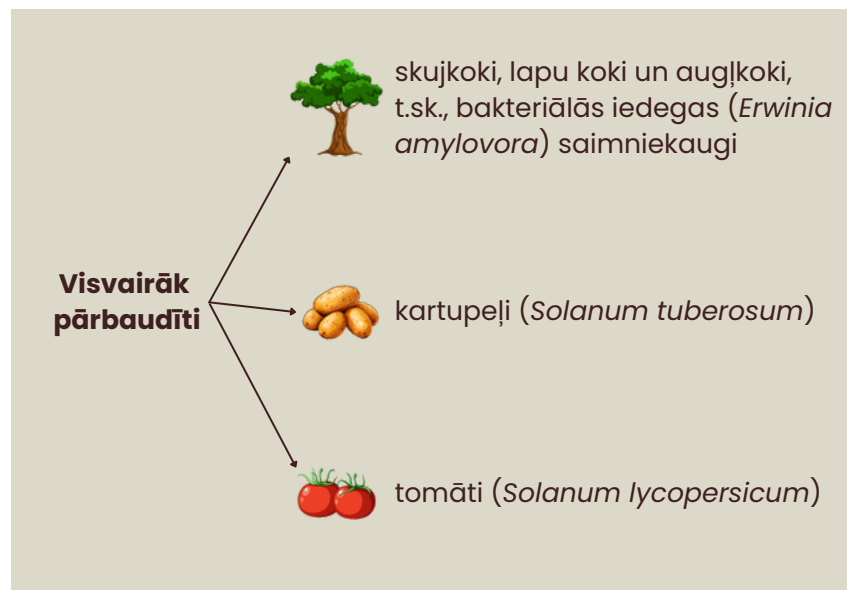

Fitosanitārās drošības uzraudzība

2025. gadā īstenoti plaši **kaitīgo organismu apsekojumi** ar mērķi nodrošināt augu veselības aizsardzību, savlaicīgi atklāt un novērst karantīnas organismu izplatību.

Uzraudzība aptvēra visu valsts teritoriju, pastiprināti pievēršot uzmanību vietām, kur kaitīgo organismu izplatības risks ir visaugstākais — **robežām, ostām, ievesto augu un augu produktu tirdzniecības vietām, mežiem, stādaudzētavām, augļu dārziem un pilsētvidei.**

Kaitīgie organismi pārbaudīti dažādos augu materiālos, visbiežāk **stādāmajā materiālā**, piemēram, dekoratīvajos augos, augļu kokos un meža stādos. Būtiska daļa pārbaūžu veikta **mežos, kartupeļu audzēšanas saimniecībās**, kā arī vietās, kur tiek izmantots **koksnes iepakojamais materiāls**, kas ir viens no galvenajiem kaitēkļu ieviešanas ceļiem starptautiskajā tirdzniecībā.

KONSTATĒJUMI

9 reglamentētie ne-karantīnas organismi:

- Nematode *Aphelenchoides blastophthorus*
- Aveņu virālās pundurainības vīruss (Raspberry bushy dwarf virus)
- Ābeļu hlorotiskās lapu plankumainības vīruss (Apple chlorotic leaf spot virus)
- Ābeļu stumbra bedrainības vīruss (Apple stem-pitting virus)
- Mizas bakteriālais vēzis (*Pseudomonas syringae* pv. *syringae*)
- Parastā tīklērcē (*Tetranychus urticae*)
- Riņķveida puve (*Godronia cassandrae*)
- Tomātu brūnplankumainības vīruss (Tomato Brown Rugose Fruit Virus)
- Vertikālo dzinumu atmiršana un viskozā ogu puve (*Diaporthe vaccinii*)

3 augu karantīnas organismi:

Bakteriālā iedega (*Erwinia amylovora*)

Kartupeļu zeltītā cistu nematode (*Globodera rostochiensis*)

Kartupeļu gaišā gredzenpuve (*Clavibacter sepedonicus*)

VALSTS FITOSANITĀRĀ STĀVOKĻA UZRAUDZĪBA

Veikta **98** kaitīgajiem organismiem, no kuriem:

- 12 prioritārajiem karantīnas organismiem,
- 29 karantīnas organismiem,
- 1 aizsargājamās zonas karantīnas organismam,
- 27 reglamentētajiem ne-karantīnas organismiem,
- 1 nekarantīnas organismam.

Latvijai būtiskākie prioritārie karantīnas organismi:

- ošu smaragdzaļās krāšņvabole (*Agrilus planipennis*)
- priežu koksnes nematode (*Bursaphelenchus xylophilus*)
- citrusu ūsainis (*Anoplophora chinensis*)
- Āzijas ūsainis (*Anoplophora glabripennis*)
- bakteriālais lapu apdegums (*Xylella fastidiosa*)

Latvijas aizsargājamās zonas karantīnas organisms:

- bakteriālā iedega (*Erwinia amylovora*)

2025. gadā valsts fitosanitārā stāvokļa noteikšanai veiktas **12438 pārbaudes**, kuru laikā noņemti **3194 paraugi**, kas testēti Nacionālajā fitosanitārajā laboratorijā.

APSEKOJUMU PROGRAMMA

Veiktas **2315** pārbaudes, apsekojot **2422,86** hektārus, noņemti **1268** paraugi **57** karantīnas organismu izplatības noteikšanai.

Apsekojumi veikti mežos, apstādījumos, parkos, privātajos dārzos, komercdārzos, ražojošajos stādījumos, Latvijas Universitātes Botāniskajā dārzā un Nacionālajā Botāniskajā dārzā Salaspilī.

Izvietoti **366** slazdi (piltuvveida feromonu slazdi, delta slazdi un līmes vairogi). Visbiežāk izmantotais slazdu veids ir piltuvveida feromonu slazdi, kas izvietoti *Anoplophora chinensis* un *Anoplophora glabripennis* uzraudzības veikšanai.

Slazds Āzijas ūsaiņa ķeršanai

Slazds ošu smaragdzaļās krāšņvaboles ķeršanai

KONKRĒTU AUGU KARANTĪNAS ORGANISMU APSEKOJUMI

Priežu koksnes nematode (*Bursaphelenchus xylophilus*)

Pārbaudes vieta	Pārbaudes			Pārbaudītā platība, ha			Noņemto paraugu skaits		
	2023	2024	2025	2023	2024	2025	2023	2024	2025
Mežaudze (tajā skaitā izcirtumi)	169	138	133	824,84	740,86	722,84	223	265	258
Riska zona	88	53	43	230,68	222,39	321,26	66	65	65
Zāģmateriāli (tajā skaitā trešo valstu, LV un koksnes iepakojamais materiāls)	348	348	282	0	0	0	122	133	110
KleM no Portugāles un Spanijas	3	3	3	0	0	0	4	3	3

Citrusa ūsainis un āzijas ūsainis (*Anoplophora* sp.)

Veiktas pārbaudes:

- **270** – mežaudzēs
- **376** – parkos, dendrārijos, botāniskajos dārzos un komercdārzos
- **15** – vietās, kur no Ķīnas tiek ievestas un izkrautas akmeņkravas un šo vietu apkārtnes apstādījumos
- **110** – tirdzniecības vietās
- **37** – stādaudzētavās

Bakteriālā iedega (*Erwinia amylovora*)

Bakteriālā iedega ir baktērijas *Erwinia amylovora* izraisīta bīstama augu slimība, kas inficē vairākus rožu dzimtas augļu kokus un dekoratīvos krūmus – ābeles, bumbieres, krūmcidonijas, pīlādžus, klintenes, vilkābeles u.c. Bakteriālajai iedegai Latvijā noteikts karantīnas organisma statuss, visa teritorija ir aizsargājamā zona. VAAD veic bakteriālās iedegas monitoringu visā Latvijas teritorijā dažādās šīs slimības saimniekaugu augšanas un audzēšanas vietās. Plānveida pārbaudes veiktas arī iepriekšējos divos gados konstatētajos slimības perēkļos un buferzonās – 3 km rādiusā ap perēkļiem.

Pārbaudes vieta	Pārbaudes			Paraugi			Pozitīvie paraugi		
	2023	2024	2025	2023	2024	2025	2023	2024	2025
Stādaudzētavas (tajā skaitā tuvējā apkārtnē)	144	108	90	236	253	208	0	0	0
Tirdzniecības vietas, gadatirgi	78	52	18	6	5	4	0	0	0
Ģenētisko resursu kolekcijas	28	29	26	14	17	26	0	0	0
Komercdārzi	223	228	220	15	14	6	0	5	0
Parki, botāniskie dārzi, arborētumi, ceļmalas, savvaļā, pamestie dārzi, piemājas dārzi utt. (neskaitot buferzonās)	717	701	492	22	40	6	1	9	1
Buferzonas	399	409	596	14	46	15	4	24	1
Perēkļi	106	133	77	18	10	13	4	9	10
KOPĀ	1695	1660	1519	325	385	278	9	47	12

- 2025. gadā veiktas **1519 pārbaudes** un noņemti **278 paraugi** bakteriālās iedegas testēšanai laboratorijas apstākļos.
- Stādaudzētavās veikto pārbaudžu skaits samazinājies, jo pārbaudīti tikai tie klienti, kuri plānoja bakteriālās iedegas saimniekaugu stādu tirdzniecību.
- Stādaudzētavās un genofondā tiek ņemti paraugi arī slimības latentās stadijas noteikšanai, turpretī citās vietās ņemti paraugi ar vizuālajām pazīmēm.
- **Bakteriālā iedega noteikta 12 paraugos**, kas noņemti trijos no iepriekšējiem gadiem zināmos bakteriālās iedegas perēkļos – komercdārzos Jelgavas un Kuldīgas novadā, vilkābelēm noaugušā laukā Augšdaugavas novada Dmenes pagastā, kas atrodas citu perēkļu buferzonā, kā arī vienā piemājas dārzā Ādažu novada Carnikavā. Ādažu novadā šis bija pirmais apstiprinātais gadījums.

Kartupeļu karantīnas organismi

Lai nodrošinātu, ka izaudzētie un sertificētie sēklas kartupeļi, tirdzniecībā piedāvātie pārtikas kartupeļi, kā arī pārstrādes uzņēmumiem piegādātie kartupeļi ir veseli un nav inficēti ar augu karantīnas organismiem, tiek veiktas gan kartupeļu bumbuļu pārbaudes pēc ražas novākšanas, gan arī augsnes pārbaudes laukos, kur tiek audzēti kartupeļi.

Katru gadu tiek pārbaudītas visas kartupeļu sēklaudzēšanas saimniecības, kas audzē un sertificē kartupeļu sēklas materiālu, kur augsnes paraugi tiek ņemti no visām kartupeļu audzēšanas platībām. Arī kartupeļu bumbuļu paraugi tiek ņemti gan no sertifikācijai paredzētām kartupeļu partijām, gan no pārējiem saimniecībā izaudzētajiem kartupeļiem.

71 saimniecībā pārbaudīta **1056,27 ha** liela platība un noņemti **981** augsnes paraugi sēklas un pārtikas kartupeļu audzēšanas saimniecībās un stādaudzētavās kartupeļu cistu nematožu *Globodera rostochiensis* un *Globodera pallida* noteikšanai.

178 kartupeļu audzēšanas saimniecībās noņemti **650** kartupeļu bumbuļu paraugi, kas testēti uz šādiem karantīnas organismiem:

- kartupeļu gaišā gredzenpuve (*Clavibacter sepedonicus*),
- kartupeļu tumšā gredzenpuve (*Ralstonia solanacearum*),
- Kolumbijas sakņu- pangu nematode (*Meloidogyne chitwoodi* un *Meloidogyne fallax*),
- kartupeļu vēzis (*Synchytrium endobioticum*)
- kartupeļu spradzis (*Epitrix* spp.)

Salīdzinot ar 2024. gadu, noņemto kartupeļu bumbuļu paraugu skaits ir nedaudz samazinājies (-13), jo 2025. gada rudenī bija nelabvēlīgi laika apstākļi un daudzas saimniecības nevarēja novākt izaudzēto kartupeļu ražu.

Noņemti un laboratoriski testēti **52** ūdens un bebrukārkliņa un melnās naktenes paraugi kartupeļu tumšās gredzenpuves (*Ralstonia solanacearum*) noteikšanai, jo šī baktērija izplatās ar ūdeni un saimniekaugiem bebrukārkliņu un melno nakteni

CITAS DARBĪBAS FITOSANITĀRĀS DROŠĪBAS NODROŠINĀŠANAI

Stādaudzētavu pārbaudes

VAAD inspektori veic plānveida pārbaudes stādaudzētavās, lai nodrošinātu, ka tirdzniecībā nonāk veselīgs, pārbaudīts stādāmais materiāls. Tiek veikta dokumentācijas pārbaude, kas saistīta ar augu izcelsmi un apriti, kā arī augu fitosanitārā pārbaude. Lielākā daļa stādaudzētavu tiek pārbaudītas vairākas reizes – tas atkarīgs no fitosanitārā riska un audzēto kultūru sugām.

No reģistrētajām 373 stādaudzētavām 225 audzē augļkokus un ogulājus, vīnogulājus un kokaugu dekoratīvo augu pavairošanas materiālu, kas veido 60 % no kopējā reģistrēto POOR stādaudzētavu skaita.

2024. gadā novērotais pārbaudīto stādaudzētavu un veikto pārbaumu skaita samazinājums bija saistīts ar pārbaumu veikšanas vadlīniju pārskatīšanu. Tika optimizēta pārbaumu plānošana, balstoties uz riska izvērtējumu, nodrošinot efektīvāku resursu izmantošanu un vienlaikus saglabājot nepieciešamo fitosanitārās uzraudzības līmeni. Kopumā 2025. gadā vairākās kultūru grupās veikto pārbaumu skaits palielinājās, lai gan pārbaudīto stādaudzētavu skaits atsevišķās grupās samazinājās vai saglabājās līdzīgā līmenī. Izteiktākās izmaiņas 2025. gadā novērotas ogu kultūru grupā (zemenes, avenes, kazenes, upenes, jāņogas, ērkšķogas, krūmmellenes, dzērvenes un vīnogulāji), kur pārbaudīto stādaudzētavu skaits samazinājās no 104 līdz 99, savukārt veikto pārbaumu skaits palielinājās no 154 līdz 192. Pārbaumu skaita pieaugums saistīts ar Savienībā reglamentēto nekarantīnas organismu konstatēšanu, kā rezultātā bija nepieciešams veikt papildu pārbaudes to izplatības uzraudzībai.

Informācija par 2023.–2025. gadā pārbaudīto vietu skaitu un veikto pārbaumu skaitu atbilstoši audzētajām kultūru grupām						
Stādaudzētavas, kas audzē:	Pārbaudīto vietu skaits			Pārbaumu skaits		
	2023	2024	2025	2023	2024	2025
ābeļu, bumbieru stādus	64	53	53	108	96	98
plūmju ģints stādus	37	29	31	63	48	53
zemenes, avenes, kazenes, upenes, jāņogas, ērkšķogas, krūmmellenes, dzērvenes, vīnogulājus	109	104	99	173	154	192
sausseržus, aronijas, lazdas, smiltsērķšķus, plūškokus	16	18	19	29	22	26
āra dekoratīvos kokus un krūmus	77	68	68	119	111	95
slitumņu puķu un dārzeņu stādus	86	71	82	116	103	95
meža reproduktīvo materiālu	35	44	42	37	49	59
priežu stādāmo materiālu sertificēšanai	12	14	14	14	14	14

Invazīvo sauszemes augu sugu uzraudzība

VAAD turpina Sosnovska latvāņa izplatības uzraudzību, invadēto teritoriju uzmērīšanu un datu apkopošanu.

Reaģējot uz saņemtajām sūdzībām 2025.gadā veiktas 47 pārbaudes, no kurām 8 gadījumos ierosināts administratīvo pārkāpumu process, uzmērīti 195,6 ha invadēti ar latvāni.

Latvijā kopumā ir uzmērīta 11 601,67 ha liela teritorija, kura ir invadēta ar latvāni.

2025. gadā papildus latvāņa uzraudzībai ieviesta invazīvo augu sugu agrīnās brīdināšanas sistēma, kuras mērķis ir savlaicīgi konstatēt jaunas invazīvās augu sugas un nekavējoties organizēt to iznīcināšanu, nepieļaujot tālāku izplatīšanos.

Sīrijas asklēpija

Agrīnās brīdināšanas sistēmas ietvaros:

- tirdzniecības vietās un stādaudzētavās veiktas 53 uzraudzības un kontroles pārbaudes;
- Latvijā pirmo reizi konstatēta **Sīrijas asklēpija (*Asclepias syriaca*)**, kas ir viena no Eiropas Savienības nozīmes invazīvajām augu sugām. Suga identificēta trīs augšanas vietās un vienā stādaudzētavā. Tika piemēroti iznīcināšanas pasākumi un turpmākā šīs sugas uzraudzība.

NEIEVED, NETIRGO, NEAUDZĒ!

Valsts augu
aizsardzības dienests

Invazīvās augu sugas ir svešzemju sugas, kas strauji izplatās, izkonkurē vietējās sugas, rada kaitējumu videi un ekonomiskus zaudējumus.

Sosnovska latvānis
Heracleum sosnowskyi

Sahalīnas dižsūrene
Reynoutria sachalinensis

Pūku sprigane
Impatiens glandulifera

Sīrijas asklēpija
Asclepias syriaca

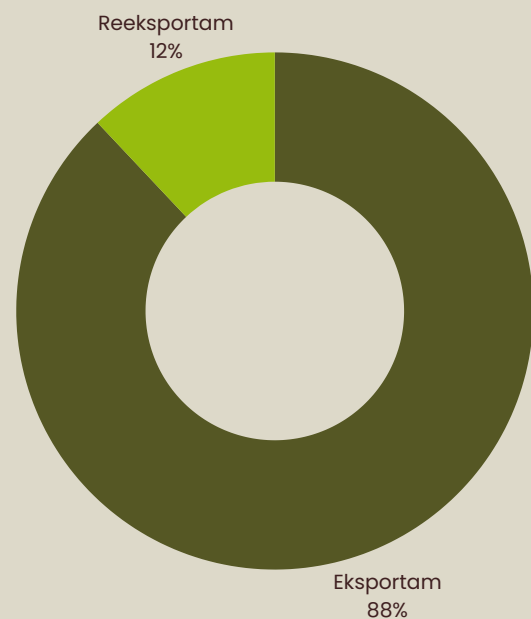
Eiropas Invazīvo augu sugu regula* nosaka – invazīvos augus aizliegts ievest, turēt, audzēt, transportēt, apmainīt, lietot, kā arī izplatīt un pavairot.

*Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1143/2014 (2014. gada 22. oktobris) par invazīvu svešzemju sugu introdukcijas un izplatīšanās profilaksi un pārvaldību.

Informatīvais materiāls par invazīvajām sugām

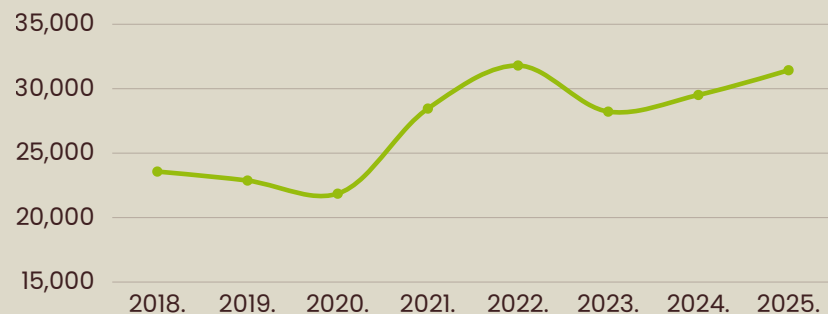
Eksporta uzraudzība

Fitosanitāros sertifikātus izsniedz augu un augu produktu eksportam uz trešajām valstīm. 2025. gadā izsniegti 31 433 fitosanitārie sertifikāti uz 130 valstīm, 280 uzņēmumiem un personām.

Lai pārliecinātos par augu un augu produktu atbilstību saņēmējvalstu prasībām, **2025. gadā dienesta inspektori saistībā ar fitosanitāro sertifikātu izsniegšanu ir veikuši vairāk nekā 10 000 fiziskas pārbaudes**, 1487 dokumentu izvērtēšanas bez fiziskas pārbaudes un noņēmuši 1629 paraugus izskatīšanai uz vietas vai analizēšanai Nacionālajā fitosanitārajā laboratorijā.

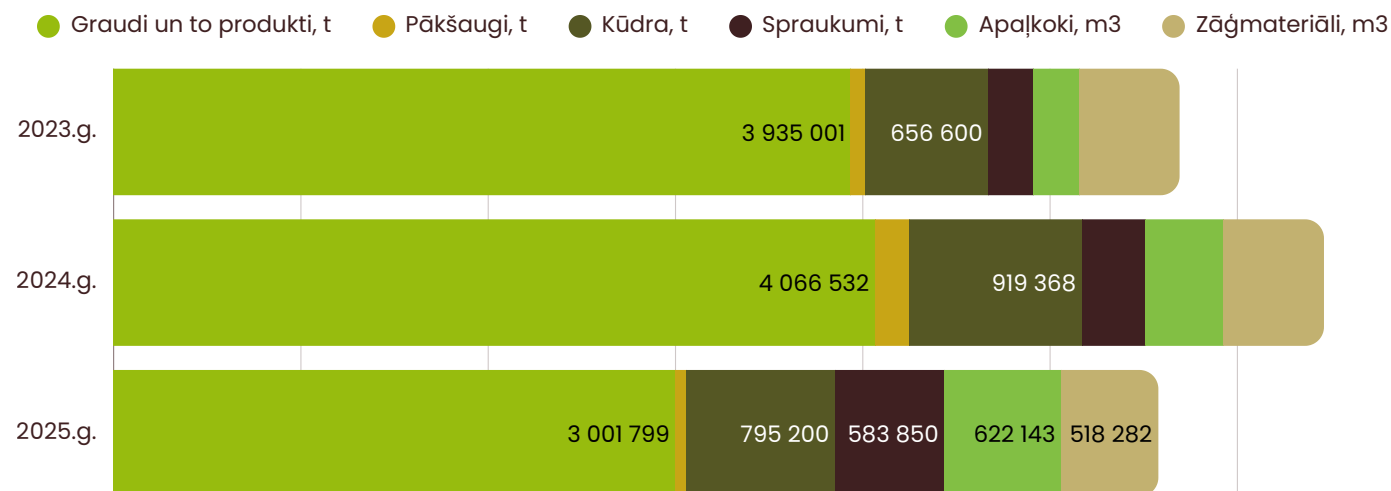
Izsniegto fitosanitāro sertifikātu skaits pa gadiem

Valstis, uz kurām 2023.–2025. g. VAAD izsniedzis vislielāko fitosanitāro sertifikātu skaitu, nav mainījušās: tās ir Krievija, Ķīna, Baltkrievija, Uzbekistāna, Japāna un ASV.

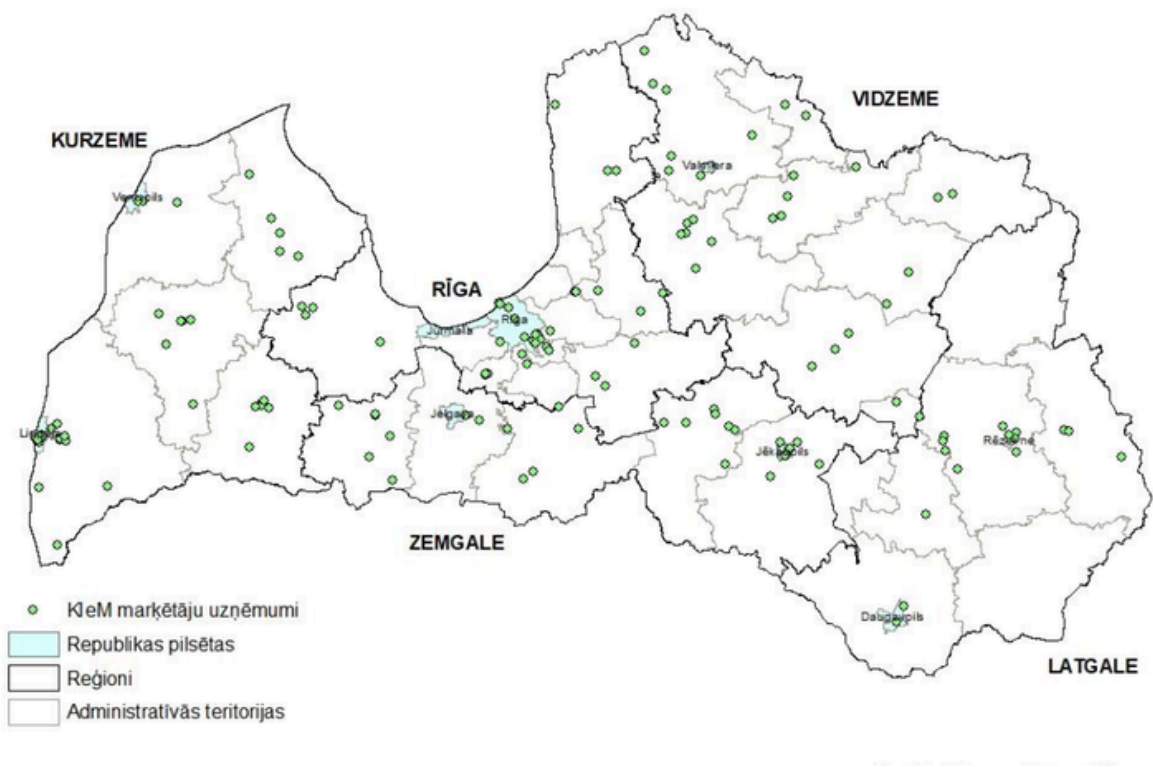
Visvairāk sertifikātu izsniegts uz Krieviju (7561). Uz šo valsti ar automašīnām tiek nosūtītas Eiropā, Dienvidamerikā un Āfrikas valstīs audzētu griezto ziedu kravas. Katrai automašīnai vai piekabeī – savs fitosanitārais sertifikāts.

Augu produktu, kuriem izsniegti fitosanitārie sertifikāti uz trešajām valstīm, apjomi

OFICIĀLĀS KONTROLES

Koksnes iepakojamais materiāls

Trīs gadu periodā (2023.–2025. gadā) turpināta oficiālā kontrole uzņēmumiem, kas iesaistīti koksnes iepakojamā materiāla (KleM) ražošanā, termiskajā apstrādē un marķēšanā, lai nodrošinātu atbilstību ISPM 15 prasībām un mazinātu augu karantīnas organismu, īpaši priežu koksnes nematodes (*Bursaphelenchus xylophilus*), izplatības risku.

2025. gadā 135 reģistrētos uzņēmumos veiktas 224 pārbaudes. To skaits, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, samazinājies, jo no 2025. gada kontroles tiek plānotas, balstoties uz riska izvērtējumu, koncentrējot resursus uz augstāka riska uzņēmumiem un darbībām.

Reģistrēto uzņēmumu skaits pārskata periodā saglabājies stabils – no 140 uzņēmumiem 2023. un 2024. gadā līdz 135 uzņēmumiem 2025. gadā. Vienlaikus 2025. gadā reģistrēti 8 jauni uzņēmumi, anulēti 6 marķējuma numuri darbību pārtraukušiem uzņēmumiem un veiktas 5 izmaiņas uzņēmumu reģistra datos.

Gads	Pārbaužu skaits	Uzņēmumu skaits	Reģistrēti jauni uzņēmumi	Anulēti marķējuma numuri	Veiktas izmaiņas reģistrā	Konstatētie pārkāpumi
2023	311	140	8	4	5	1
2024	281	140	4	9	4	0
2025	224	135	8	6	5	0

Kontroles rezultāti apliecina pozitīvu tendenci – 2024. un 2025. gadā oficiālajās pārbaudēs pārkāpumi netika konstatēti, kas liecina par uzņēmumu augstu atbilstību fitosanitārajām prasībām un efektīvu nozares uzraudzību.

NACIONĀLĀ FITOSANITĀRĀ LABORATORIJA

Laboratorijai piešķirta akreditācija atbilstībai LVS EN ISO/IEC 17025:2017 standarta prasībām sekojošā sfērā: augu kaitīgo organismu morfoloģiskā, seroloģiskā, bioloģiskā, molekulāri bioloģiskā, bakterioloģiskā, mikoloģiskā, virusoloģiskā, entomoloģiskā, helmintoloģiskā testēšana līdz 2029. gada 9. maijam.

Akreditētas 25 metodes.

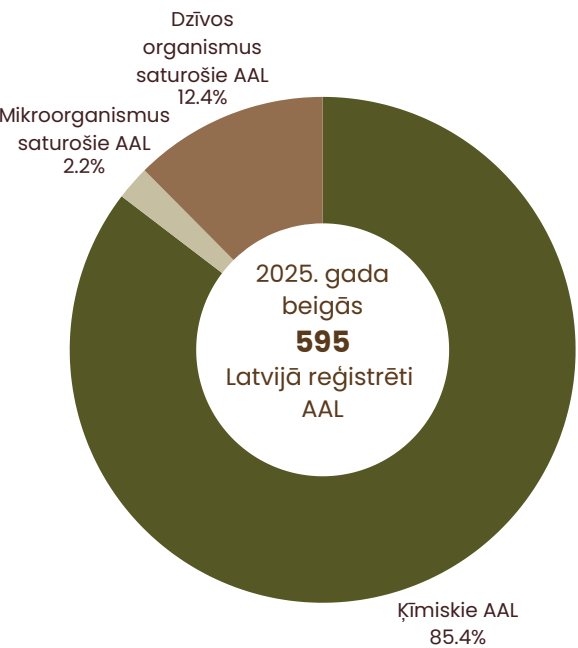
Izstrādāta un ieviesta jauna metode: ME.MOL.V.010.2025 “Reversās transkripcijas reālā laika polimerāzes ķēdes reakcijas metode Tomato Brown Rugose Fruit Virus (ToBRFV) noteikšanai”.

Laboratorijas joma	Veikto testu skaits 2025
Virusoloģija	23 734
Bakterioloģija	4 723
Mikoloģija	408
Helmintoloģija	8 137
Entomoloģija	1 497
Herbaloģija	158
Molekulārā bioloģija	2 273
Kopā	38 867

Augu aizsardzība

DARBĪGO VIELU UN AUGU AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻU (AAL) NOVĒRTĒŠANA UN REĢISTRĀCIJA

Augu aizsardzības līdzekļu saraksts:

	AAL skaits 01.01.2025.	2025. gadā jaunie AAL
Ķīmiskie AAL	508	40
Mikroorganismus saturošie AAL	13	1
Dzīvos organismus saturošie AAL	74	2
Kopā	595	43

Latvija piedalās ES mēroga programmā Eiropā reģistrētu darbīgo vielu atkārtotai iekļaušanai ES apstiprināto darbīgo vielu sarakstā pēc to apstiprināšanas termiņa beigām.

2025. gadā VAAD augu aizsardzības jomas speciālisti:

- sagatavoja darbīgās vielas **nikosulfurona** novērtējuma jaunāko versiju (pēc ES komentēšanas);
- iesniedza **Baculoviruses against Adoxophyes orana** novērtējuma projektu;
- turpināja darbu pie darbīgās vielas **piriofenona** novērtējuma.

AUGU AIZSARDZĪBAS APMĀCĪBAS

Izsniegtās un derīgās apliecības 2025. gadā:

Apliecību kategorija	Izsniegtas 2025. gadā	Derīgas uz 31.12.2025.
Operatori	201	2549
Pārdevēji	66	441
Pirmās kl. AAL prof. lietotāji	20	156
Otrās kl. AAL prof. lietotāji	1878	11560
Konsultanti	29	180
Kopā	2194	14886

Veikta 5 apmācību veicēju uzraudzība.

INTEGRĒTĀ AUGU AIZSARDZĪBA UN KULTŪRAUGU KAITĪGO ORGANISMU NOVĒROJUMI

Veikti **4023** novērojumi

Novēroti **33** kultūraugi

Konstatēti **162** kaitīgie organismi

OFICIĀLĀS KONTROLES

Pamatojoties uz Eiropas Savienības Oficiālo kontroļu regulas prasībām, Latvijā tiek īstenota AAL izplatīšanas un lietošanas uzraudzība. Tās mērķis ir nodrošināt, ka tirgū tiek izplatīti un praksē lietoti tikai normatīvo aktu prasībām atbilstoši AAL, tādējādi aizsargājot cilvēku veselību, vidi un veicinot ilgtspējīgu lauksaimniecību. Oficiālās kontroles tiek plānotas, balstoties uz riska izvērtējumu, kas ļauj mērķtiecīgi izmantot uzraudzības resursus un pievērst pastiprinātu uzmanību jomām ar augstāku normatīvo aktu prasību neievērošanas risku.

2025. gada būtiskākie rezultāti AAL aprites uzraudzībā

2025. gadā AAL aprites uzraudzības ietvaros:

turpinājās mērķtiecīga AAL izplatīšanas un lietošanas kontrole, izmantojot uz riska izvērtējumu balstītu pieeju

samazinājās būtisko pārkāpumu skaits AAL izplatīšanas un lietošanas jomā

turpināja samazināties ar aizsargjoslu prasību neievērošanu saistīto pārkāpumu skaits

laboratoriskā kontrole nodrošināja iespēju objektīvi identificēt atsevišķus AAL lietošanas prasību pārkāpumus

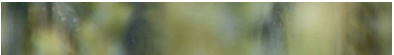
pārbaudītajos AAL kvalitātes paraugos neatbilstības netika konstatētas

Īpaši jutīgajās teritorijās pārbaūžu rezultāti liecināja par augstu mēslošanas līdzekļu lietošanas prasību ievērošanas līmeni

AAL izplatīšanas uzraudzība

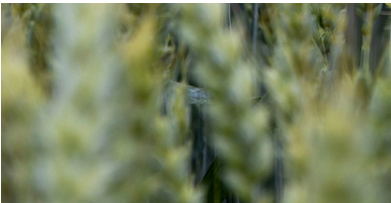
2025. gadā AAL izplatīšanas uzraudzība tika īstenota, lai nodrošinātu, ka tirgū nonāk tikai normatīvo aktu prasībām atbilstoši un droši produkti. Uzraudzība tika organizēta, izmantojot riska izvērtējumā balstītu pieeju, veicot licencēto AAL izplatīšanas vietu pārbaudes, jaunu izplatīšanas vietu atbilstības izvērtēšanu, marķējuma kontroli, laboratoriskās kvalitātes pārbaudes un operatīvās pārbaudes pēc saņemtās informācijas.

2025. gadā veiktas 181 AAL izplatīšanas vietu pārbaudes. Lai gan kopējais pārbaumu skaits bija nedaudz mazāks nekā iepriekšējā gadā, būtisko pārkāpumu skaits samazinājās, kas apliecina augstu normatīvo aktu prasību ievērošanas līmeni AAL aprites jomā.

Pārbaudēs konstatētās neatbilstības galvenokārt bija saistītas ar nepilnībām dokumentācijās un AAL uzskaitē, atsevišķiem marķējuma trūkumiem, kā arī gadījumiem, kad tirdzniecībā atradās AAL pēc derīguma termiņa beigām. Marķējuma pārbaudēs konstatētie trūkumi pārsvarā bija tehniska rakstura un neradīja tiešu risku cilvēku veselībai vai videi.

Būtiska AAL izplatīšanas uzraudzības sastāvdaļa ir laboratoriskā kvalitātes kontrole. **2025. gadā laboratoriskajām analīzēm tika noņemti 14 AAL paraugi, un tie visi atbilda reģistrācijas prasībām attiecībā uz darbīgo vielu saturu un kvalitāti.**

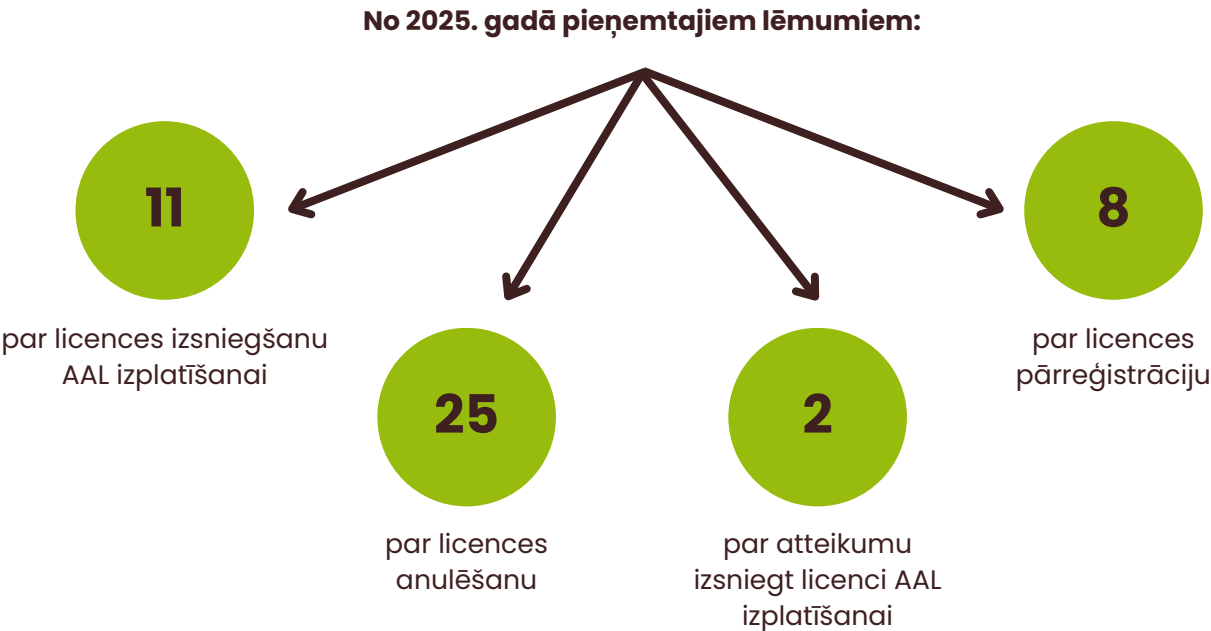
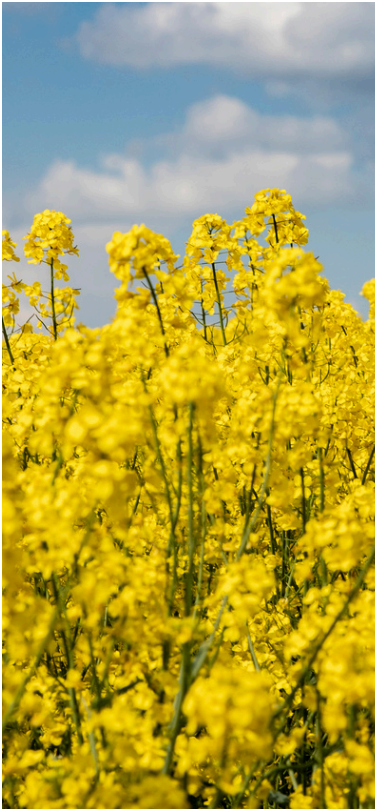
Uzraudzības rezultāti kopumā liecina par stabilu un augstu normatīvo aktu prasību ievērošanas līmeni AAL izplatīšanas jomā. Būtisko pārkāpumu skaita samazināšanās un pozitīvie laboratorisko pārbaumu rezultāti apliecina, ka uz risku balstīta uzraudzība un regulāra kontrole sekmē drošu un kvalitatīvu AAL apriti Latvijā.

Pārbaumu un pārkāpumu veids	2022	2023	2024	2025
Aprites vietu pārbaudes	227	189	198	181
Konstatētie būtiskie pārkāpumi	16	9	11	5
Konstatētie maznozīmīgie pārkāpumi	2	8	4	10
Pārbaudēs ņemtie paraugi	11	8	11	14
Atbilstoša kvalitāte	11	8	11	14
Neatbilstoša kvalitāte	0	0	0	0

Speciālās atļaujas (licences) izsniegšana AAL izplatīšanai

2025. gadā Licencēto augu aizsardzības līdzekļu izplatīšanas vietu sarakstā bija **238** klienti, kas ir par 14 klientiem mazāk nekā 2024. gadā. Pārskata gadā kopumā pieņemti **46** lēmumi par speciālās atļaujas (licences) izsniegšanu, pārreģistrāciju, atteikumu izsniegt vai anulēšanu, kas ir par 26 lēmumiem vairāk nekā 2024. gadā.

Rādītājs	2023	2024	2025
Klientu skaits Licencēto AAL izplatīšanas vietu sarakstā	256	252	238
Lēmums par speciālās atļaujas (licences) izsniegšanu, pārreģistrāciju, atteikumu izsniegt, anulēšanu	36	20	46

Nelegālas AAL aprites novēršana

Lai ierobežotu nelegālu AAL apriti un nepieļautu neregistrētu vai normatīvo aktu prasībām neatbilstošu AAL nonākšanu tirgū, **VAAD veic mērķtiecīgas tirgus uzraudzības pārbaudes ārpus licencētajām AAL izplatīšanas vietām**. Pārbaudes tiek plānotas, balstoties uz riska analīzi un izvērtējot saņemto informāciju par iespējamajiem normatīvo aktu prasību pārkāpumiem.

2025. gadā veiktas **48** tirgus uzraudzības pārbaudes, kuru laikā konstatēti 13 normatīvo aktu prasību pārkāpumi. Visbiežāk pārkāpumi bija saistīti ar AAL izplatīšanu bez speciālās atļaujas (licences), kā arī ar tādu AAL izplatīšanu, kas nav reģistrēti Latvijas Republikas AAL reģistrā.

2025. gada rezultāti liecina, ka, lai gan nelegālas AAL izplatīšanas gadījumi joprojām tiek konstatēti, to atklāšanu sekmē mērķtiecīga uz risku balstīta tirgus uzraudzība.

Veiktās pārbaudes palīdz ierobežot neregistrētu un nelegāli izplatītu AAL apriti, mazinot iespējamos riskus:

cilvēku
veselībai

videi

godīgai konkurencei
AAL tirgū

Pārkāpuma veids	Skaits
AAL izplatīšana bez speciālās atļaujas (licences)	9
Latvijas Republikas AAL reģistrā neregistrētu AAL izplatīšana	4
Kopā	13

**Nepērc Latvijā
neregistrētus augu
aizsardzības līdzekļus!**

Valsts augu aizsardzības dienests

AAL lietošanas uzraudzība

2025. gadā VAAD turpināja uzraudzīt AAL lietošanu, lai nodrošinātu normatīvo aktu prasību ievērošanu, mazinātu riskus cilvēku veselībai un videi, kā arī sekmētu drošas un kvalitatīvas lauksaimniecības produkcijas ražošanu. Kontroles tika organizētas, izmantojot riska izvērtējumā balstītu pieeju – īpaša uzmanība tika pievērsta saimniecībām un situācijām, kurās pastāvēja paaugstināts normatīvo aktu pārkāpumu risks, kā arī operatīvi pārbaudīta saņemtā informācija par iespējamām pārkāpumiem.

2025. gadā kopumā veiktas **1020** AAL lietošanas prasību ievērošanas pārbaudes.

Tās ietvēra:

- plānotās un operatīvās pārbaudes,
- kontroli īpaši aizsargājamās dabas teritorijās,
- nosacījumu sistēmas prasību ievērošanas izvērtēšanu,
- glifosātu saturošu AAL lietošanas kontroli,
- kā arī administratīvās pārbaudes, kuru laikā lauksaimniekiem tika sniegtas konsultācijas par AAL lietošanu, ekoshēmu nosacījumiem un normatīvo aktu prasību ievērošanu.

Lai gan kopējais pārbažu skaits bija mazāks nekā iepriekšējos gados, uzraudzība tika īstenota mērķtiecīgāk, **koncentrējoties uz augstāka riska objektiem un operatīvu reaģēšanu uz iespējamām pārkāpumiem**. Būtisko pārkāpumu skaits, salīdzinot ar iepriekšējo gadu ir samazinājies, tomēr ir augstāks kā 2023. gadā.

Visbiežāk konstatētās neatbilstības bija saistītas ar AAL lietošanu neatbilstoši marķējumā noteiktajām prasībām, kā arī ar vides aizsardzības prasību neievērošanu, tostarp aizsargjoslu prasību pārkāpumiem pie ūdensobjektiem, AAL nonākšanas risku blakus esošajās teritorijās un AAL lietošanu neatbilstošos laikapstākļos. Atsevišķos gadījumos tika konstatētas nepilnības AAL lietošanas uzskaitē un izmantoto smidzināšanas iekārtu atbilstībā.

Pozitīvi vērtējams, ka arī 2025. gadā turpināja samazināties ar aizsargjoslu prasību neievērošanu saistīto pārkāpumu skaits. Pārbaudēs netika konstatēta neregistrētu AAL lietošana, savukārt īpaši aizsargājamajās dabas teritorijās netika konstatēti individuāli noteikto AAL lietošanas ierobežojumu pārkāpumi. **Tas liecina par lauksaimnieku izpratnes uzlabošanās tendenci attiecībā uz drošu un atbildīgu AAL lietošanu.**

Pārbažu rezultāti liecina, ka riska izvērtējumā balstīta uzraudzība, konsultāciju sniegšana un regulāra kontrole veicina normatīvo aktu prasību ievērošanu, vienlaikus samazinot iespējamo negatīvo ietekmi uz vidi, ūdens resursiem un cilvēku veselību.

Pārbažu un pārkāpumu veids	2022	2023	2024	2025
Paredzētās AAL lietošanas pārbaudes	558	485	672	314
Operatīvās AAL lietošanas pārbaudes	119	132	144	133
Glifosātu saturošu AAL lietošanas pārbaudes	93	95	35	6
Pārbaudes īpaši aizsargājamās dabas teritorijās	200	176	170	154*
Nosacījumu sistēmas prasības AAL lietošanas jomā	314	338	203	176
AAL administratīvās pārbaudes	x	x	x	237
Kopā	1284	1226	1224	1020
Konstatētie būtiskie pārkāpumi	82	29	64	57
Konstatētie maznozīmīgie pārkāpumi	10	4	2	4

*Pārbaudes ĪADT veiktas citu AAL lietošanas prasību pārbažu ietvaros, papildus izvērtējot individuāli noteikto AAL lietošanas ierobežojumu ievērošanu.

Nosacījumu sistēmas prasību uzraudzība mēslošanas līdzekļu lietošanas jomā

2025. gadā nosacījumu sistēmas ietvaros īpaši jutīgajās teritorijās (ĪJT) tika veiktas mēslošanas līdzekļu (ML) lietošanas prasību ievērošanas pārbaudes. Prasības lielākoties tiek ievērotas – tika konstatēti tikai daži maznozīmīgi pārkāpumi. Visas konstatētās neatbilstības bija saistītas ar novecojušu augšņu agroķīmiskās izpētes datu izmantošanu, kas neatbilda normatīvajos aktos noteiktajam aktualitātes termiņam. Lai gan šīs neatbilstības neradīja tiešu risku videi, aktuāli augšņu agroķīmiskās izpētes dati ir būtiski pamatotai mēslošanas plānošanai, racionālai barības vielu izmantošanai un iespējamās ietekmes uz vidi mazināšanai.

Salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem, 2025. gadā būtiski pārkāpumi netika konstatēti, bet maznozīmīgo pārkāpumu skaits saglabājās zems.

**Pārbažu rezultāti liecina,
ka mēslošanas līdzekļu
lietotāji arvien labāk
ievēro nosacījumu
sistēmas prasības un
īsteno ilgtspējīgas
lauksaimniecības praksi,
kas veicina augsnes
auglības saglabāšanu un
ūdens resursu aizsardzību.**

Pārbažu un pārkāpumu veids	2022	2023	2024	2025
Nosacījumu sistēmas prasības ML jomā ĪJT	81	80	45	24
Būtiskie pārkāpumi	3	8	5	0
Maznozīmīgie pārkāpumi	9	14	4	3

Augu aizsardzības līdzekļu atliekvielu kontrole

Lai izvērtētu AAL lietošanas prasību ievērošanu un laboratoriski pārbaudītu iespējamo AAL atliekvielu klātbūtni, 2025. gadā dažādu uzraudzības pasākumu ietvaros tika noņemti **98** paraugi. Lielākā daļa paraugu tika ņemti AAL lietošanas pārbaūžu laikā, tostarp nosacījumu sistēmas un ekoshēmu prasību uzraudzības ietvaros, kā arī lauksaimniecības produktu integrētās audzēšanas saimniecībās. Papildus tika veikta glifosāta atliekvielu kontrole.

Paraugu analīžu rezultāti apliecināja vairākus būtiskus AAL lietošanas prasību pārkāpumus.

Kādi pārkāpumu gadījumi tikuši konstatēti?

- nav nodrošināta kvalitatīva AAL izsmidzināšana, kā rezultātā smidzinājums nonācis blakus laukā,
- nav ievērotas aizsargjoslas līdz virszemes ūdensobjektiem,
- AAL lietoti kultūraugiem, kuriem attiecīgais līdzeklis nav reģistrēts,
- laboratoriskās analīzes pierādījušas, ka AAL lietošana nav bijusi atspoguļota uzskaites dokumentācijā,
- konstatēts nosacījumu sistēmas prasību pārkāpums, jo AAL lietoti aizsargjoslā gar novadgrāvi.

Papildus pirms ražas novākšanas tika noņemti seši paraugi glifosāta atliekvielu noteikšanai, un nevienā no tiem neatbilstības netika konstatētas.

Salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem kopējais noņemto paraugu skaits 2025. gadā samazinājās, ko galvenokārt noteica mērķtiecīgāka, uz risku balstīta uzraudzības pieeja un mazāks glifosāta monitoringa apjoms. Vienlaikus laboratorisko analīžu rezultāti apliecina, ka paraugu noņemšana joprojām ir nozīmīgs uzraudzības instruments, kas ļauj objektīvi pierādīt normatīvo aktu prasību neievērošanu un nodrošināt atbilstošu administratīvo pasākumu piemērošanu.

Paraugu veids	2022	2023	2024	2025
Augu un augu produktu paraugi, kas paņemti AAL lietošanas pārbaudēs, t.sk. NS un Ekoshēmu jomu ietvaros	147	98	73	60
Bišu paraugi, kas paņemti AAL lietošanas pārbaudēs	2	2	2	2
Augu un augu produktu paraugi AAL darbīgās vielas glifosāts atliekvielu konstatēšanai	93	95	35	6
Augu un augu produktu paraugi, kas paņemti lauksaimniecības produktu integrēto audzētāju pārbaudēs	35	33	29	30
Kodinātu graudu paraugi	0	0	11	2
Kopā	276	227	150	98

Lauksaimniecības integrētās audzēšanas reģistrā iekļauto personu uzraudzības pārbaudes

Lauksaimniecības produktu integrētās audzēšanas reģistrā tiek iekļauti tie dārzeņu, augļu koku un ogulāju audzētāji, kuri izmanto vidi saudzējošu dārzkopības praksi un vēlas piedalīties **Eiropas Savienības atbalsta maksājumu programmās**. Izaudzētos produkciju iespējams marķēt ar nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas norādi (piemēram, **“Zaļā karotīte”**) un ar to piedalīties programmā **“Piens un augļi skolai”**. Lai pārliecinātos, ka tiek ievērotas visas prasības, lai produkts patērētājam būtu drošs un kvalitatīvs, VAAD inspektori reizi gadā, kultūraugu veģetācijas periodā, pārbauda reģistrā esošo saimniecību atbilstību noteiktām prasībām.

2025. gadā VAAD inspektori veica:

481 kontroli

pie **476** reģistrā iekļautām personām

Kopumā tika novērtēti:

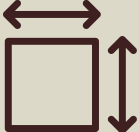

2395 lauki un siltumnīcas

6792.94 ha lielā platībā

Pārbaudīti **50** dažādi kultūraugi.

Paņemti **30** augu paraugi, no kuriem laboratorisku analīžu rezultātā nevienā netika konstatēts neatbilstošs augu aizsardzības līdzekļu lietojums.

No visiem **2395** pārbaudītajiem laukiem **sešiem** nav bijušas vai ir bijušas nederīgas augsnes analīzes vai agroķīmiskā izpēte, kas ir bijis par pamatu atzīt šos laukus par neatbilstošiem.

Pārbauzu rezultāti un konstatētie pārkāpumi	2025	2024	2023	2022
Integrētās audzēšanas prasību kontroles	481	490	489	537
Pārbaudes objekti	476	481	484	529
Pārbaudītie lauki	2395	2270	2183	2304
Noņemtie augu un augu produktu paraugi I/A saimniecībās	30	29	33	35
Konstatētas būtiskās neatbilstības augu un augu produktu paraugos I/A saimniecībās, pārbaudes objektu skaits	3	0	3	5
Pieņemts lēmums par neatbilstību L/s produktu integrētās audzēšanas prasībām, lauku skaits	6	2	8	9
Konstatētas maznozīmīgas neatbilstības, neatbilstību skaits	50	12	9	23

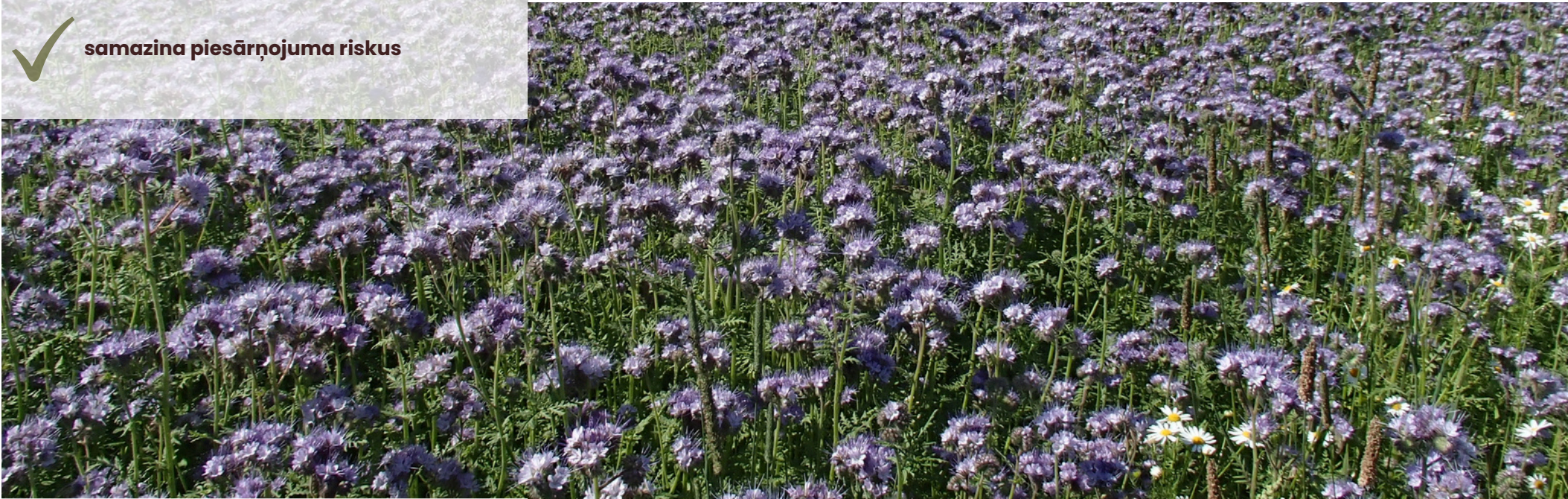
Augu aizsardzības līdzekļu un mēslošanas līdzekļu jomas klimatisko un vidisko shēmu prasību pārbaudēs vai Ekoshēmu prasību pārbaudēs konstatētās neatbilstības

Lai pārliecinātos par lauksaimnieciskās darbības atbilstību ekoshēmu atbalsta saņemšanas nosacījumiem un nodrošinātu Eiropas Savienības Kopējās lauksaimniecības politikas prasību ievērošanu, 2025. gadā veiktas **483** augu aizsardzības līdzekļu un mēslošanas līdzekļu jomas klimatisko un vidisko shēmu prasību pārbaudes pie **308** personām.

Pārbaudes:

- ✓ **veicina augu aizsardzības līdzekļu un mēslošanas līdzekļu ilgtspējīgu lietošanu**
- ✓ **sekmē videi un klimatam labvēlīgas lauksaimniecības prakses īstenošanu**
- ✓ **nodrošina godprātīgu publiskā finansējuma izmantošanu**
- ✓ **samazina piesārņojuma riskus**

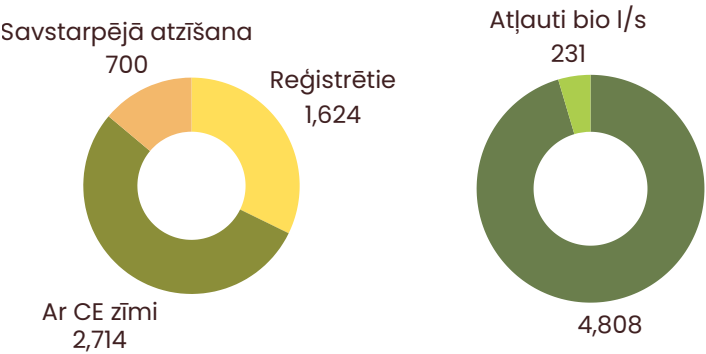
Pārbaudes veids	Personu skaits, pie kurām fiziskajās kontrolēs konstatētas EKO shēmu neatbilstības, 2025
Ekoshēmas atbalsts par ekoloģiski nozīmīgu platību (EKO2)	24
Ekoshēmas atbalsts par ekoloģiski nozīmīgu platību apakšprogramma pamatkalpošana (EKO2_1)	5
Ekoshēmas atbalsts par saudzējošu lauksaimniecības praksi (EKO4)	2
Tieša šķidrā organiskā mēslojuma (šķidrmēsli, vircas, digestāta) izkliede un iestrāde (EKO5_1)	2
Mīnērālmēsli precīzā izkliede (EKO5_2)	15
Augu aizsardzības līdzekļu precīzā lietošana (EKO5_3)	16
Kopā	64

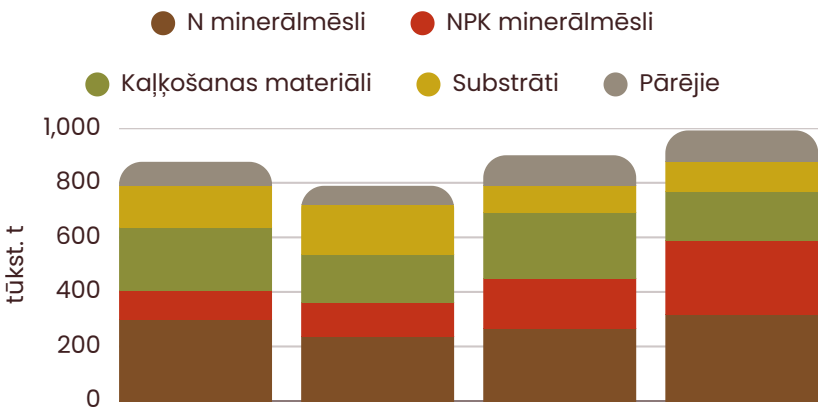
Mēslošanas līdzekļi un augsnes auglības veicināšana

MĒSLOŠANAS LĪDZEKĻU LIETOŠANA UN APRITE

2025. gadā mēslošanas līdzekļu un substrātu reģistrā kopā iekļauti 5039 produkti. Lielu daļu no produktiem sastāda ES prasībām atbilstoši mēslošanas līdzekļi – vēsturiskie EK mēslošanas līdzekļi (Regula 2002/2003), kā arī aizvien vairāk – ES mēslošanas līdzekļi ar CE zīmi (Regula 2019/1009). Galvenās valstis no kurām nāk šie līdzekļi ir Lietuva, Beļģija, Vācija un Somija. Tāpat liela daļa no produktiem tiek reģistrēta vai saņem atļaujas saskaņā ar Latvijas prasībām – galvenokārt Latvijā ražoti produkti un produkti no trešajām valstīm. Visizplatītākās ir Uzbekistāna, Maroka, Ķīna.

No visiem produktiem tikai 231 jeb 5 % ir atļauts lietot bioloģiskajā lauksaimniecībā, kas ir būtisks pieaugums no 2024. gada 141 produkta.

2025. gadā Latvijā ievesto un saražoto mēslošanas līdzekļu un substrātu apjoms sasniedza 991 tūkstoti tonnu. Slāpekļa minerālmēsliem populārākie mēslošanas līdzekļi ir amonija nitrāts un karbamīds. Kompleksajiem minerālmēsliem – galvenokārt NPK, bet nedaudz arī NP minerālmēsli. Substrātu apjoms ieguvei nepiemēroto laikapstākļu dēļ ir samazinājies.

Pārbaudes un pārkāpumi

Mēslošanas līdzekļu aprites jeb tirdzniecības jomā 5 % no veiktajām pārbaudēm konstatēti pārkāpumi. Galvenie pārkāpumi ir neatbilstošas produktu etiķetes un amonija nitrāta, kas ir sprāgstvielu prekursors, tirdzniecība, nepārbaudot personas identitāti, bet pie ražotājiem – paškontroles neveikšana. Ņemot un pārbaudot mēslošanas līdzekļu kontroles paraugus, konstatēts ka 33 % no tiem ir neatbilstoša kvalitāte.

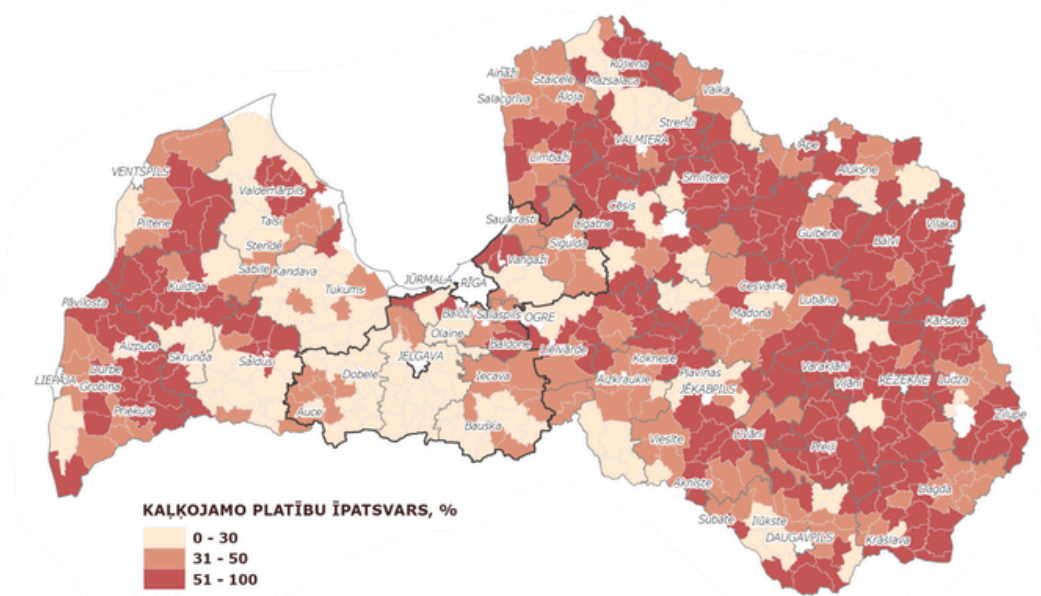
Ņemot vērā ārkārtējos laikapstākļus, plānveida pārbaudes par mēslošanas līdzekļu lietošanu gada otrajā pusē tika pārtrauktas, turpinot reaģēt uz saņemtajām sūdzībām, kurās 24 % gadījumu tika konstatēti pārkāpumi. Gada sākumā galvenie pārkāpumi ir mēslošanas līdzekļu izkliede pa sniega klātu augsni, bet vēlāk kūtsmēsļu neieestrādāšana augsnē un maksimālās izkliešanas normas pārsniegšana.

Pārbaudes		2022	2023	2024	2025
Mēslošanas līdzekļu lietošana	Pārbaudes uz sūdzību un iesniegumu pamata / Pārkāpumi	21 / 6	21 / 7	26 / 4	21 / 5
	Plānotās pārbaudes / Pārkāpumi	70 / 2	51 / 2	70 / 1	21 / 0
Mēslošanas līdzekļu un substrātu aprite	Pārbaudes / Pārkāpumi	100 / 6	70 / 3	98 / 5	100 / 5
	Paraugi / Neatbilstoša kvalitāte	80 / 22	60 / 10	80 / 32	80 / 26

AUGSNES AUGLĪBA UN STĀVOKLIS

2025. gadā VAAD rīcībā bija aktuāli dati (jaunāki par 7 gadiem, bet īpaši jutīgajās teritorijās – par 5 gadiem) par 720 588 ha lauksaimniecībā izmantojamās zemes. Dati par 224 075 ha ir VAAD pēdējo piecu gadu dati, bet pārējie – senāki dati vai privāto pakalpojumu sniedzēju dati, kas iesniegti VAAD. Balstoties uz šiem datiem:

- **42 % no augsnēm nepieciešama augsnes kalpošana.** Zems pH būtiski samazina augsnes auglību un iegūstamās ražas, jo ietekmē barības elementu daudzumu, ko kultūraugs spēj uzņemt.

- **42 % no augsnēm ir nepietiekams fosora (P) nodrošinājums** un būtu vairāk jāizmanto P saturoši mēslošanas līdzekļi. 8 % no gadījumiem fosfors ir pārlietu daudz un var radīt risku videi.

Augšņu agroķīmiskā izpēte

Apjoms	2022	2023	2024	2025
Apsekotā platība, ha	44 403	57 264	48 395	29 143
t.sk. reprezentatīvai kopai, ha	5 087	4 933	5 126	5 043

2025. gadā būtiski samazinājās VAAD pētīto platību apjoms, kas izskaidrojams ar ārkārtējiem laikapstākļiem un lietavām. Šī iemesla dēļ rudenī nebija iespējams ņemt augsnes paraugus. Tāpat lauksaimniekiem svarīgāki bija pašu lauku darbi, piemēram, ražas novākšana, vai arī viņi nevarēja atļauties veikt augsnes agroķīmisko izpēti.

Līdzīgi samazinājās arī laboratorijā klientu personīgi ienesto paraugu skaits, toties palielinājās vienam paraugam veiktās augsnes analīzes.

Agroķīmijas laboratorija

Apjoms	2022	2023	2024	2025
Analīžu skaits	65 106	84 195	73 438	60 174
Analizētie paraugi	14 835	20 548	17 110	12 565
t.sk. augsnes agroķīmiskai izpētei	9 423	12 990	12 742	7 661
t.sk. reprezentatīvai kopai	1 458	1 472	1 681	1 565
t.sk. monitoringiem	588	477	357	699
t.sk. klientiem	3 366	5 609	4 368	3 339

Sēklu un šķirņu aprīte

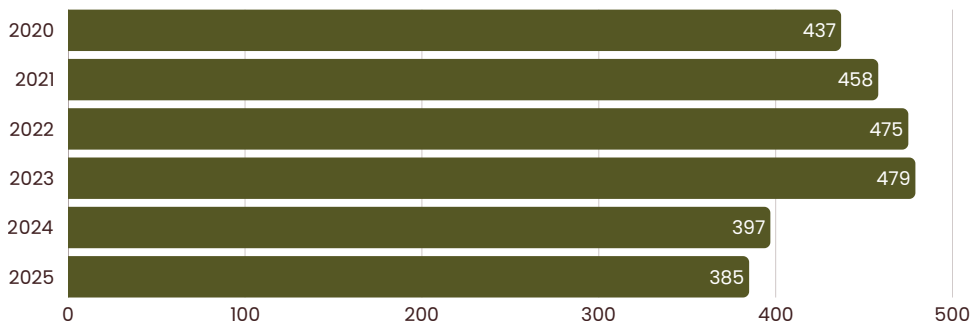
SĒKLAS UN SĒKLAS KARTUPEĻU SERTIFIKĀCIJA UN APRITES PĀRVALDĪBA

Sēklaudzētāju un sēklu tirgotāju reģistrs

Uz 2025. gada 31. decembri Kultūraugu uzraudzības valsts informācijas sistēmas Sēklaudzētāju un sēklu tirgotāju reģistrā:

Salīdzinoši ar iepriekšējo gadu sēklaudzētāju reģistrā reģistrēto personu skaits samazinājies par 12 personām.

Dārzeņu šķirņu kolekcionāru reģistrs

Dārzeņu šķirņu kolekcionāru reģistrā ir **26** personas. 2025. gadā no jauna reģistrējusies viena persona, kas nodarbojas ar arbūzu, burkānu, zirņu, dārza salātu, pupiņu, ķiploku, kāpostu, ķirbju, maurloku, meloņu, paprikas, rabarberu, redīsu, rutku, sīpolu, tomātu šķirņu kolekciju.

Sēklaudzēšanas lauka apskates

Sēklu sertifikācijas procesa ietvaros VAAD sēklu kontroles inspektori sēklaudzēšanas lauku **apskates** veikuši **2571 laukā** 29025,7 ha platībā, kas ir par 4873,8 ha (~20%) vairāk kā 2024. gadā.

	2023	2024	2025
pakalpojuma pieteicēji	177	194	216
Veiktās lauku apskates	1 822	2 278	2 571
ha	18 783,3	24 151,9	29 025,7
Sugas	33	37	39
Šķirnes	276	298	329

JAUNUMI

- leviests pakalpojuma kvalitātes novērtēšanas process – klientiem nodrošināta iespēja sniegt vērtējumu un priekšlikumus par pakalpojuma izmantošanas pieredzi.
- Uzsākts projekts e-pakalpojuma uzlabošanai atbilstoši saņemtajiem ieteikumiem.

Parauga ņemšana sēklu partijas kvalitātes pārbaudei

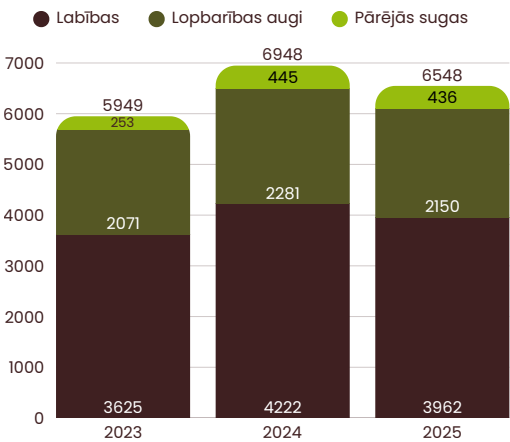
Pārskata periodā turpināja pieaugt sēklu paraugu ņemšanas apjoms sertifikācijai un atkārtotai pārbaudei tirdzniecības gadījumos – no 2553 paraugiem 2023. gadā, līdz **2966 paraugiem** 2025. gadā. Palielinājās arī personu skaits, kas pieprasīja sēklu paraugu ņemšanu, sasniedzot **182 personas** 2025. gadā salīdzinājumā ar 150 personām 2023. gadā.

Novērota pieaugoša nozares dalībnieku aktivitāte un interese par sēklu kvalitātes novērtēšanu.

	2023	2024	2025
Ņemti sēklu paraugi to sertifikācijai un atkārtotai pārbaudei tirdzniecības gadījumā	2 553	2 927	2 966
Personu skaits, kas pieprasa sēklu paraugu ņemšanu	150	152	182

Sēklu kvalitātes novērtēšana

Saņemto paraugu skaits

2025. gadā sēklu kvalitatīvo rādītāju noteikšanai laboratorijās kopumā saņemti **6548 sēklu paraugi**, kas ir par 400 paraugiem jeb 5,8 % mazāk nekā 2024. gadā, bet par 599 paraugiem jeb 10,1 % vairāk nekā 2023. gadā.

Visu grupu paraugu attiecība pa gadiem būtiski nemainās – lielāko saņemto paraugu daļu veido labību paraugi (3962), kam seko lopbarības augu paraugi (2150) un pārējo sugu paraugi (436).

JAUNUMI

- leviests pakalpojuma kvalitātes novērtēšanas process – klientiem nodrošināta iespēja sniegt vērtējumu un priekšlikumus par pakalpojuma izmantošanas pieredzi.
- legādāts jauns aprīkojums sēklu mitruma noteikšanas ekspresmetodei, paātrinot pakalpojuma saņemšanu

Sēklas kartupeļu paraugu noņemšana un kvalitātes novērtēšana

Sēklas kartupeļu partiju analizētais paraugu skaits ir mazliet samazinājies no 304 paraugiem 2024. gadā līdz **279 paraugiem** 2025. gadā.

	2023	2024	2025
personas, kas pieprasa kartupeļu bumbuļu sēklu paraugu noņemšanu	27	23	23
noņemtie kartupeļu bumbuļu sēklu paraugi	340	304	279

JAUNUMI

- leviests pakalpojuma kvalitātes novērtēšanas process – klientiem nodrošināta iespēja sniegt vērtējumu un priekšlikumus par pakalpojuma izmantošanas pieredzi.

Oficiālo etiķešu/augu pasu izsniegšana

2025. gadā tika **izsniegtas 110461 etiķetes**, tai skaitā 3 klientiem tika izsniegtas OECD etiķetes 59 sēklu partijām par kopējo svaru 781948 kg.

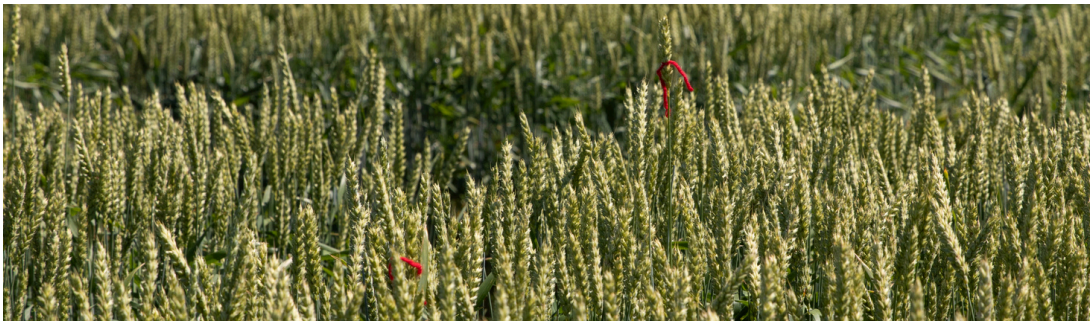
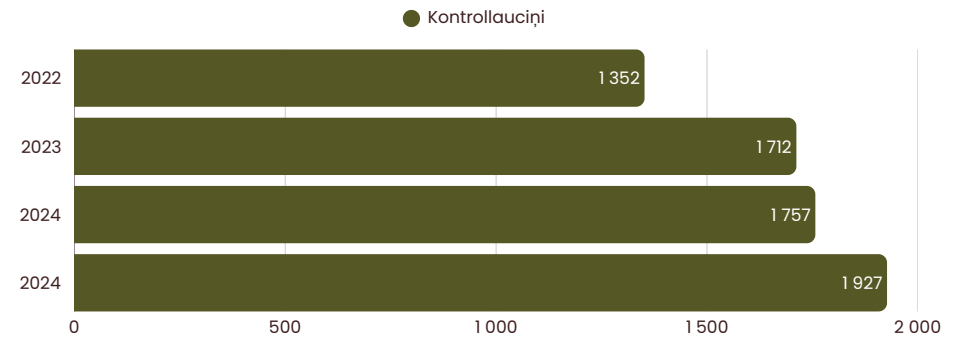
JAUNUMI

Seši uzņēmumi, sadarbībā ar Valsts augu aizsardzības dienestu, drukā etiķetes savās saimniecībās.

Sertificēto sēklu partiju šķirnes identitātes un tīrības novērtēšana lauka pēcpārbaudē

2025. gadā lauka pēcpārbaudes kontrollauciņos **novērtētas 1014 partijas 1927 lauciņos**, tas ir par 20 partijām mazāk kā iepriekšējā gadā un par 170 pārbaudes lauciņiem vairāk kā pērn.

Vērtēšanas gads	Vērtēto sēklu partiju skaits	Neatbilstošo partiju īpatsvars	Veiktie pasākumi
2022	995	0,8 %	Apturēta 1 partijas tālāka pavairošana
2023	991	1,0 %	Apturēta 2 partiju tālāka pavairošana
2024	1 034	3,7 %	Informēti selekcionāri un šķirņu pārstāvji, apturēta neatbilstošu partiju pavairošana
2025	1 014	3,8 %	Apturēta pavairošana, veikta papildu uzraudzība

JAUNUMI

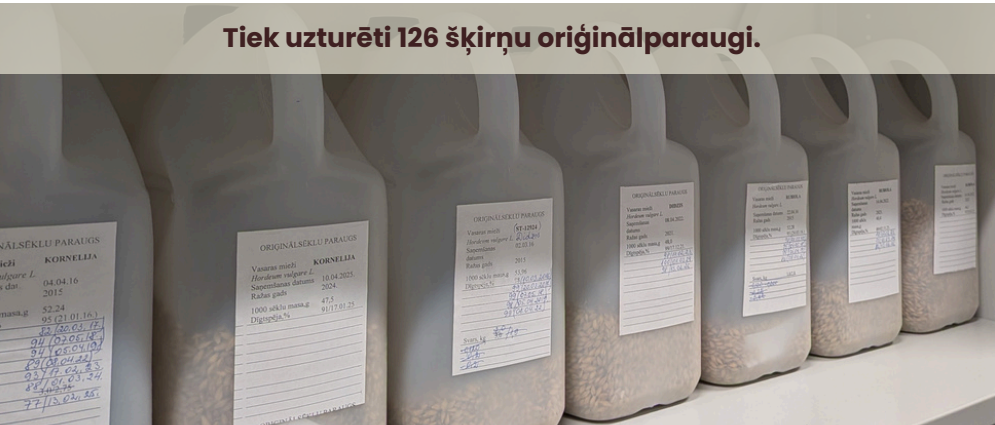
- leviesta lauka pēcpārbaudes lēmumu elektroniska nosūtīšana sēklaudzētājiem.
- Veikti izglītojoši pasākumi sēklaudzētājiem – pēcpārbaudes lauciņus apmeklēja KS "VAKS" un Latvijas sēklaudzētāju asociācijas pārstāvji.
- leviesta pakalpojuma kvalitātes novērtēšana – klientiem nodrošināta iespēja sniegt vērtējumu un priekšlikumus par pakalpojuma izmantošanas pieredzi.

AUGU ŠKIRŅU APRITES PĀRVALDĪBA

Latvijas augu šķirņu katalogs

Pārskata gadā ir pieņemti **7 lēmumi** par šķirņu iekļaušanu Latvijas augu šķirņu katalogā. Uz 31.12.2025. Latvijas augu šķirņu katalogā bija 145 šķirnes, tai skaitā Latvijā selekcionētas 93 šķirnes. 2024. gadā bija 148 šķirnes, no kurām 88 ir selekcionētas Latvijā.

	Pavisam	Labības	Lopbarības augi	Elļas augi un šķiedraugi	Kartupeļi	Dārzeni
Latvijā selekcionētās šķirnes	93	35	34	4	13	7
Kapā šķirnes	145	54	36	30	17	8

Tiek uzturēti 126 šķirņu oriģinālparaugi.

Saglabājamās šķirnes aprites pārvaldība

VAAD tīmekļvietnē apkopota un publicēta informācija par 3 saglabājamo šķirņu sēklu apriti.

Pārskata gadā nodrošināta:

- Latvijas augu šķirņu kataloga un reģistru uzturēšana,
- datu sniegšana Eiropas Savienības un OECD datubāzēm,
- šķirņu saimniecisko īpašību novērtēšanas datu pārvaldība,
- informācijas publicēšana un normatīvajos aktos noteikto uzdevumu izpilde.

Šķirnes saimniecisko īpašību novērtēšanas datu pārvaldība

Apkopoti dati par 35 augu šķirņu saimniecisko īpašību novērtēšanu un iesniegti Nacionālajai augu šķirņu padomei lēmuma pieņemšanai par šķirņu iekļaušanu Latvijas augu šķirņu katalogā.

JAUNUMI

- Bioloģiskā pavairošanas materiāla datubāzes uzlabošanas projekta ietvaros pilnveidota šķirņu informācijas apkopošana, nodrošinot būtiskāko rādītāju attēlošanu par šķirņu īpašībām.

Augļukoku un ogulāju reģistrs

Pārskata gada beigās Latvijas augļukoku un ogulāju šķirņu sarakatā bija **36 šķirnes**, no kurām:

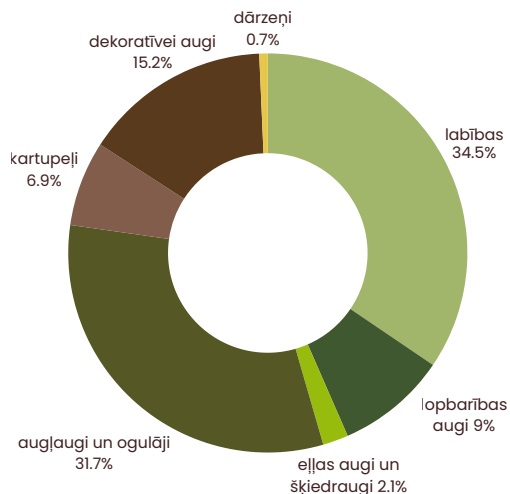
2025. gadā nav saņemti jauni iesniegumi šķirņu reģistrēšanai Augļu koku un ogulāju sarakstā.

AUGU ŠĶIRŅU AIZSARDZĪBAS PĀRVALDĪBA

Augu šķirņu selekcionāru tiesību aizsardzība

Pārskata gadā nodrošināta Latvijas aizsargāto augu šķirņu reģistra uzturēšana.

Gada beigās reģistrā bija **164 aizsargātas augu šķirnes**. Tikusi nodrošināta informācijas aktualizēšana un datu apmaiņa ar starptautiskajiem partneriem.

Šķirnes nosaukuma piešķiršana

Pārskata gadā **pieņemti 9 lēmumi par šķirņu nosaukumu piešķiršanu**, izvērtējot iesniegtos nosaukumus un nodrošinot to atbilstību normatīvajām prasībām.

Šķirņu atšķirīguma, viendabīguma un stabilitātes (AVS) pārbažu pārvaldība

- Nodrošināta **54 šķirņu AVS pārbažu datu pārvaldība** un sagatavota informācija par pārbažu rezultātiem.
- Veikta sadarbība ar testēšanas institūcijām un nodrošināta informācijas aprīte atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

Licences līgumi

2025. gadā:

tika reģistrēti **373** licences līgumi selekcionāra tiesību nodošanai par **219** aizsargātajām augu šķirnēm

pakalpojuma saņemšanai **97.5 %** licenciāti izmantoja iespēju reģistrēt licences līgumus izmantojot e-pakalpojumu

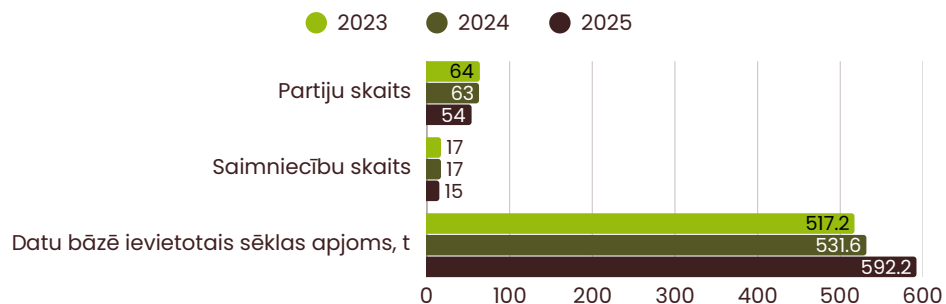

JAUNUMI

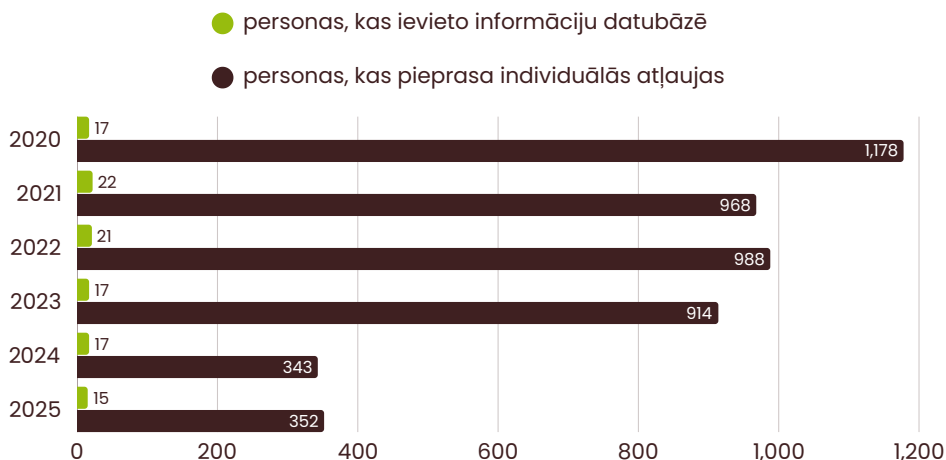
- Ieviesta pakalpojuma kvalitātes novērtēšana – klientiem nodrošināta iespēja sniegt vērtējumu un priekšlikumus par pakalpojuma izmantošanas pieredzi.

BIOLOĢISKĀS LAUKSAIMNIECĪBAS SĒKLU UN AUGU PAVAIROŠANAS MATERIĀLA APRITES PĀRVALDĪBA

Pieejamo bioloģiskās lauksaimniecības augu pavairojamā materiāla datubāze

Kopējais klientu skaits

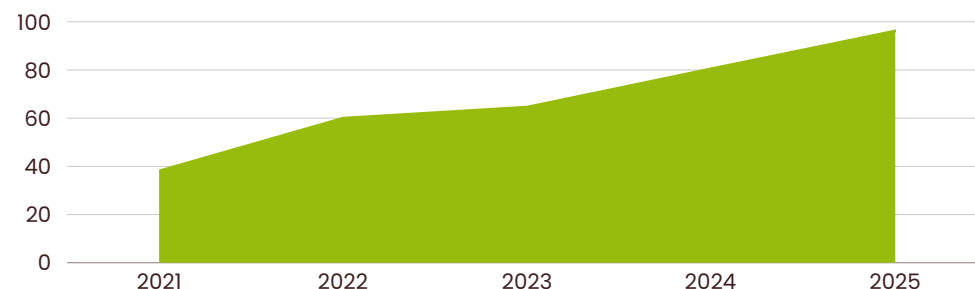

Atļauja izmantot nebioloģiskas izcelsmes sēklas materiālu bioloģiskajā lauksaimniecībā

2025. gadā tika izsniegtas **575 atļaujas** 352 personām izmantot konvencionālās izcelsmes sēklas bioloģiskajā lauksaimniecībā ar kopējo apjomu **1623150 kg**.

E-pakalpojuma lietojamības līmenis, %

JAUNUMI

- Ieviests pakalpojuma saņēmēju apmierinātības novērtējums. 2025. gadā pakalpojumam tika piešķirts visaugstākais novērtējums.
- Noorganizēti pieci semināri, veicinot informācijas pieejamību pakalpojuma saņēmējiem.

ĢENĒTISKI MODIFICĒTO KULTŪRAUGU LĪDZĀSPASTĀVĒŠANAS PĀRVALDĪBA

No ĢMO brīvās zonas

No ĢMO brīvo zonu sarakstā 2025. gada beigās bija iekļautas **24 pašvaldības**, kuras sniegušas informāciju par saistošajiem noteikumiem, ar ko notekts ĢMO audzēšanas aizliegums pašvaldības teritorijā.

ĢMO piejaukuma monitorings sēklās

2025. gadā veikts ģenētiski modificēto organismu piejaukuma monitorings sēklās, lai pārliecinātos par riska sugu sēklu partiju atbilstību normatīvo aktu prasībām. Monitoringa ietvaros noņemti paraugi no 20 riska sugu sēklu partijām, tai skaitā **17 rapša** un **3 kukurūzas** sēklu partijām, kuru izcelsme bija no sešām valstīm. Monitoringa rezultātā nevienā no pārbaudītajām sēklu partijām ĢMO piejaukums netika konstatēts.

Operatīvā kontrole

Tika pārbaudīta informācija par konkrētas tomātu šķirnes sēklām, lai izvērtētu to atbilstību normatīvo aktu prasībām ģenētiski modificēto organismu aprītes jomā.

Pārbaudes rezultātā tika konstatēts ĢMO piejaukums, līdz ar to tika iznīcinātas 38 sēklas un 2 tomātu stādi.

ATBALSTA SNIEGŠANAS LAUKU ATBALSTA DIENESTA TIEŠO MAKSĀJUMU ADMINISTRĒŠANAS NODROŠINĀŠANAI PĀRVALDĪBA

Kaņepju tetrahidrokanabiola (THC) satura monitoringa sistēma ES tiešmaksājumu nodrošināšanai

2025. gadā, nodrošinot normatīvo aktu prasību ievērošanas kontroli, turpinājās kaņepju tetrahidrokanabinola (THC) satura monitorings. Tika saņemti **84 pieteikumi** un noņemti **88 paraugi** no 53 klientu sējumiem, aptverot **7027 ha** platību. Paraugi ievākti no 8 kaņepju šķirnēm.

Salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem monitoringa apjoms saglabājies augsts, un 2025. gadā sasniegts lielākais analizētajām platībām atbilstošais monitoringa apjoms visā aplūkotajā periodā.

Kaņepju tetrahidrokanabinola (THC) satura monitorings	2020	2021	2022	2023	2024	2025
pieteikumi	48	60	68	56	89	84
paraugi	37	37	50	51	78	88
ha	347.40	290.10	398.30	323.10	575.80	702.70
kaņepju šķirnes	5	4	6	6	11	8

ES tiešmaksājumu par saistīto ienākumu par sertificētas sēklas ražošanu nodrošināšanā

Lai nodrošinātu iespēju saņemt saistīto ienākumu atbalstu par sertificētu sēklu, 2025. gadā atbilstoši noslēgtajam līgumam ar Lauku atbalsta dienestu tika sagatavoti un iesniegti dati par **187** personu saražoto sertificēto sēklu. Tas ir par 14 personām vairāk kā pērn (173).

Tāpat, lai nodrošinātu klientiem iespēju saņemt attiecīgos tiešmaksājumus, Lauku atbalsta dienestam tika iesniegta informācija par **210 klientiem**, kuri kopumā pieteikuši **2488** sēklaudzēšanas sējumu **lauku apskates**.

Sēklaudzēšanas lauka apskates veikšana

Publicēts: 19.11.2020.
Atjaunināts: 01.06.2026.

Cena Cenrāža 39.–86. punkts	Izpildes termiņš darba dienas - Uzzināt vairāk	Saņēmejs Jebkura persona	Saņemšanas ierobežojumi -
---------------------------------------	---	------------------------------------	------------------------------

2026. GADA GALVENIE UZDEVUMI

Ilgspējīga augu aizsardzība

- VAAD strādās pie augu aizsardzības apmācību sistēmas digitalizācijas, kas nodrošinās vienkāršāku pārbaudījumu kārtošanas un apliecību saņemšanas kārtību un mazāku birokrātisko slogu visām procesā iesaistītajām pusēm.

AAL aprīte

- 2026. gadā VAAD pabeigs atsevišķu darbīgo vielu apstiprinājuma atjaunošanas izvērtēšanu un iesniegs to EFSA.

Vide, augsne un mēslošana

- VAAD strādās pie direktīvas 2025/2360 par augsnes monitoringu un noturību pārņemšanas un ieviešanas.

Augu veselība un karantīna

- VAAD turpinās apsekojumu veikšanu prioritārajiem kaitīgiem organismiem, nodrošinot valsts fitosanitāro drošību.
- Tiks nodrošināta aizsargājamās zonas uzturēšana bakteriālajai iedegai.
- VAAD informēs uzņēmumus par iespējām, eksportējot augus un augu produktus, izmantot elektronisko fitosanitāro sertifikātu jeb ePhyto, tādējādi mazinot birokrātisko slogu uzņēmumiem.

Invazīvās sugas

- VAAD turpinās informēt sabiedrību par regulā iekļautajām invazīvajām sugām, to ierobežošanas metodēm.

Sēklas, šķirnes un ĢMO

- VAAD turpinās nodrošināt sēklu un augu šķirņu aprites uzraudzību, pilnveidojot uz klientu vajadzībām orientētus pakalpojumus, kas balstās uz pakalpojumu novērtēšanas rezultātiem un klientu ieteikumiem, kā arī attīstot pakalpojuma saņēmējam ērtus un mūsdienīgus informācijas sistēmas risinājumus.

Laboratorijas un starptautiskā sadarbība

- VAAD uzturēs Agroķīmijas, Nacionālās fitosanitārās un Sēklu kontroles laboratoriju akreditācijas, kā arī izvērtēs, kā tās nākotnē efektīvāk uzturēt, lai nodrošinātu kvalitatīvu un uzticamu laboratorijas darbu.
- VAAD pārskatīs dienesta maksas pakalpojumu cenrādi, lai klientiem varētu piedāvāt plašāka spektra pakalpojumus.

Pārvaldība un digitalizācija

- VAAD turpinās informācijas sistēmu, tai skaitā bioloģisko augu pavairošanas materiāla datubāzes uzlabošanu un pilnveidošanu, lai nodrošinātu klientiem ērtāku, ātrāku un mūsdienīgāku pakalpojumu saņemšanu, vienlaikus stiprinot sēklu un šķirņu aprites uzraudzības efektivitāti.

